

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA 2016-2020

PIENI PORTUGALINPODENGO

Hyväksytty rotuyhdistyksen yleiskokouksessa 29.3.2015
Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 28.11.2015
Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 23.1.2016

Sisälllys

1. YHTEENVETO	2
2. RODUN TAUSTA	3
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	6
4. RODUN NYKYTILANNE	6
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	6
4.1.2 Jalostuspohja	11
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	16
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	17
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	17
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	17
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	17
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	17
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	17
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	19
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	22
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta	24
4.3. Terveys ja lisääntyminen	24
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	24
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet	25
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	29
4.3.4 Lisääntyminen	30
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	31
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	31
4.4. Ulkomuoto	32
4.4.1 Rotumääritelmä	32
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	32
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	34
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	35
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	35
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	36
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	40
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	41
6.1 Jalostuksen tavoitteet	41
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	41
6.3 Rotuyhdistyksen toimenpiteet	42
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	42
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	43
7. LÄHTEET	43
8. LIITTEET	43

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Pieni portugalipodengo kuuluu FCIn roturyhmään 5 Pystykorvat ja alkukantaiset koirat. Pieni podengo on kooltaan 20-30 cm korkea ja ihannepainoltaan 4-6 kg. Turkinlaatuja on kaksi, sileäkarvainen ja karkeakarvainen. Sileäkarvaisen turkki on lyhyttä ja sileää. Karkeakarvaisen turkki on pidempää ja karkeampaa. Aluskarvaa ei kuulu olla. Podengo ei ole trimmattava rotu.

Podengo on vaatimaton ja sitkeä koira. Se on luonteeltaan aktiivinen ja vilkas ja vaatii säännöllistä liikuntaa, jotta se ei pura tarmoaan epätoivottuun tekemiseen. Sen kanssa voi harrastaa esim. maastajuoksua ja agilityä. Podengolle on helppo opettaa arkitottelevaisuus, mutta palveluskoiramaista miellyttämisenhalua sillä ei ole. Podengo voi olla luonteeltaan vahva ja pyrkiä dominoimaan, jos siihen ei kiinnitetä koulutuksessa huomiota.

Rodun kotimaassa Portugalissa pientä podengoa käytetään ajueina kaninmetsästyksessä. Podengon tehtävänä on ajaa kanit kallionkoloista ja pensaikosta esille avoimeen maastoon. Rotumääritelmän mukaan portugalipodengo on metsästys-, vahti- ja seurakoira, mutta käyttökoirarotu se ei ole, sillä muotovalion tittelin saavuttamiseksi ei vaadita käyttökoetulosta.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Populaation rakenne ja jalostuspohja

Pienen portugalipodengon populaatio on pieni Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Portugalin jälkeen Suomessa on rodun laajin kanta. Kaikki podengot ovat lähtöisin Portugalista, jossa vain osa podengoista on rekisteröinnin piirissä, sillä metsästäjät eivät välttämättä rekisteröi koiriaan. Näin ollen ulkomaille myydyt koirat ovat pienestä populaatiosta ja samoja koiria on lähes kaikkien sukutauluissa. Jalostuspohja ei siitä johtuen ole kovin laaja.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Suomen Portugalipodengot ry teetti terveys- ja luonnekyselyn tammikuussa 2015. Vastaajista 96 % sekä pienten sileäkarvaisten että pienten karkeakarvaisten omistajista ilmoitti olevansa tyytyväinen koiransa luonteeseen. Riistaviettisen kertoi koiransa olevan 54 % sileäkarvaisten ja 43 % karkeakarvaisten omistajista. Noin 1/3 koirista luokiteltiin herkkähaukkuseksi. Suhtautumisessa ihmisiin ja toisiin koiriin oli vain harvoin ongelmia. Pieni portugalipodengo ei ole käyttökoirarotu.

Terveys ja lisääntyminen

Pieni portugalipodengo on varsin terve rotu. Rodun terveyden kannalta on tärkeää, että omistajat ja kasvattajat ilmoittaisivat mahdollisista sairauksista ja ongelmista yhdistyksen jalostustoimikunnalle. Terveystutkimuksia tehdään jonkin verran, mutta huolimatta hyvästä tilanteesta tutkimuksia pitäisi tehdä enemmän, jotta mahdolliset ongelmat havaittaisiin ajoissa. Viime aikoina on ilmennyt joitakin PRA-tapauksia. Legg-Perthes -sairastuneita on yhdistyksen tiedossa 15 koiraa. Muita vakavia perinnöllisiä sairauksia ei ole tiedossa, mutta kaikki tapaukset eivät valitettavasti tule yhdistyksen tietoon. Muutamilla koirilla on koiran elämää haittaavaa allergiaa.

Podengopentueet ovat pieniä, sileäkarvaisilla yleensä 2-5 pentua ja karkeakarvaisilla 2-4 pentua. Tiinehtymisvaikeuksia on vähän, astutukset sujuvat hyvin ja ihmisen apua tarvitaan vähän. Narttujen juoksut ovat valtaosalla koirista harvemmin kuin 6 kuukauden välein. Kaikki nartut ovat hoitaneet pennut hyvin. Valeraskaudesta kärsii n. 1/3 nartuista.

Ulkomuoto

Pieni podengo on ulkomuodoltaan liioittelematon pieni peruskoira, jolla ei ole mitään sairautta aiheuttavia rakenteellisia piirteitä. Pieni sileäkarvainen on rakenteeltaan yhtenäisempi kuin pieni karkeakarvainen.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Sekä emältä että isältä on tutkittu virallisesti vähintään polvet ja silmät. Silmien osalta lausunto saa olla

korkeintaan 2 vuotta vanha. Patellaluksaation raja-arvon tulisi olla 2 ja suosituksena on, että asteen 1 tai 2 koira yhdistetään tervepolvisen kanssa.

Suositus sileäkarvaisen pienen podengon maksimijälkeläismääräksi on 25 pentua.

Suositus karkeakarvaisen pienen podengon maksimijälkeläismääräksi on 15 pentua.

Suositus on, että ei tehdä yhdistelmiä, joiden sukusiitosprosentti neljän-viiden sukupolven perusteella laskettuna on yli 6,25 %.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Portugalinpodengon alkuperästä on useita teorioita. Todennäköisimmin podengot, kuten muutkin Välimeren maiden rodut, ovat lähtöisin Egyptistä. Egyptissä on tehty arkeologisia löydöksiä, joissa pystykorvaisia metsästyskoiria on kuvattu jo 5000 eKr. Egyptissä koirilla oli merkittävä rooli metsästyksessä, mutta niitä käytettiin myös vartijoina, sotakoirina ja lemmikkeinä. Egyptissä oli isompikokoisten metsästyskoirien lisäksi ns. kotikoiratyyppejä, joka oli kooltaan pieni ja pitkähkö pystykorvainen koira.

Egyptiläiset pystykorvaiset koirat levittyivät foinikialaisten kauppioiden mukana Vähä-Aasiasta, nykyisen Libanonin rannikkoalueelta, noin v. 700 eKr. Pohjois-Afrikkaan, Välimeren maiden rannoille sekä Iberian niemimaalle. Myöhemmin vuosisatoina sekä kreikkalaiset että roomalaiset kävivät kauppaa Portugalin kanssa ja vaikuttivat samalla maassa olevan rodun kehitykseen tuomalla sinne mukanaan koiria.

On arvioitu, että nimi Podengo tulee latinankielisestä sanasta Podos, joka tarkoittaa jalkoja. Ensimmäiset kirjalliset viittaukset näihin kaninmetsästyskoiiriin Portugalissa ovat vuodelta 1190. Keski-aikaan tullessa kaikkia metsästäviä kevyesti liikkuvia koiria kutsuttiin nimellä Podengos de Mostra. Pohjois-Portugalin koirat ovat olleet etelän koiria kevytrakenteisempia ja lyhyempiturkkisia, mikä on edesauttanut sateisesta ilmanalasta johtuvan kosteuden haihtumista turkista ja vähentänyt bakteeritulehdusten vaaraa. Kuivemmassa ja kuumemmassa etelässä koirat ovat olleet ilman aluskarvaa ja pitkäturkkisempia, jolloin taas turkki on suojellut niitä auringolta ja kuumuudelta.

Pieni portugalinpodengo on tunnettu rotuna aina 15. vuosisadalta asti. Sitä on käytetty kaninmetsästykseseen, mutta myös hiirien, rottien ym. tuhoeläinten hävittämiseen taloista, ladoista ja purjealuksista, joiden mukana podengot matkustivat ympäri maailmaa leviten Brasiliaan, Keski-Afrikkaan ja Intiaan.

Portugalissa kanit ovat olleet tärkeää ravintoa varsinkin alemmille yhteiskuntaluokille. Podengoja käytettiin paljon metsästyksessä, jota aikaisemmin harrastettiin ilman aseita. Aseet yleistyivät vasta 1950-luvulla. Podengo soveltui tehtävään hyvin monipuolisen metsästystapansa vuoksi – ne metsästävät laumoissa näköaistiinsa, kuuloonsa ja hajuaistiinsa luottaen. Lisäksi ne ovat vaatimattomia, sitkeitä ja pieniruokaisia.

Ajan kuluessa podengo vakiintui suosituimmaksi metsästyskoiraksi Portugalissa, ja podengon kehittäminen on perustunut pääasiassa sen metsästysominaisuuksiin. Kaikki koot ja molemmat karvanlaadut ovat sopeutuneet työskentelemään Portugalin pensaikkoisessa maastossa. Podengoon on vuosisatojen aikana sekoittunut Portugalissa useita rotuja. Sen vuoksi varsinkin pienen podengon perimässä on paljon vaihtelua joka näkyy edelleen.

Portugalinpodengosta on kolme kokoa; pieni, keskikokoinen ja suuri, ja kaksi karvanlaatua; sileäkarvainen ja karkeakarvainen. Tämä jalostuksentavoiteohjelma koskee pieniä portugalinpodengoja.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Rotuna pieni podengo on ollut podengoista epäyhtenäisin, johtuen siihen risteytettyjen muiden rotujen vaikutuksesta. Eroina podengorodun standardiin, keskikokoiseen podengoon, on ollut suhteessa raskaampi pää, kaarevampi kallo, sylinterimäisempi rintakehä, kaarevammat eturaajat ja korkeammalle

asettunut häntä. Myös värejä esiintyi, ja esiinty edelleen, enemmän kuin keskikokoisella podengolla. Nykyään pieni podengo on kehittynyt yhtenäisemmäksi. Sillä on tyylikkäämpi pää, joka on lähentynyt keskikokoisen pään mallia, tasaisempi ylälinja, suuremmat eturaajat ja paremmat kulmaukset kuin ennen.

Aluksi pieni podengo esiintyi virallisesti vain sileäkarvaisena. Aikaisemmat kasvattajat kasvattivatkin vain sileäkarvaisia, josta johtuen sileäkarvainen on tyyppiltään yhtenäisempi vielä tänäkin päivänä. Ensimmäinen pieni karkeakarvainen podengo on rekisteröity Portugalissa vasta v. 1976. Aluksi pienet karkeakarvaiset podengot olivat usein kääpiökasvuisia keskikokoisia podengoja, kunnes 1980-luvulla pientä karkeakarvaista muunnosta ruvettiin kehittämään systemaattisesti. Rodun myöhäinen synty näkyy vielä usein turkin laadussa ja pituudessa, kallon linjoissa, silmien pyöreyydessä ja vaihtelevuudessa rungon mittasuhteissa.

FCI hyväksyi portugalipodengorodun v. 1967. Tuohon aikaan kansainvälisen muotovalion titteliin vaadittiin metsästyskoetus, mutta nykyisessä rotumääritelmässä koevaatimusta ei enää ole. Portugalipodengoille ominainen tapa metsästää laumana teki metsästyskokeen järjestämisen hankalaksi. Portugalin podengoyhdistys, Portugalin Kennelliitto ja FCI sopivat yhdessä metsästyskoevaatimuksen poistamisesta v. 1990. Tämä päätös edisti rodun kansainvälistymistä.

Suomessa yksittäisiä pieniä podengoja käytetään pienriistan metsästykseseen. Samoin jonkun verran on käytetty jälkikoirana esim. haavoittuneen eläimen jäljestyksessä.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Yhteisen alkuperän vuoksi lähisukuisina rotuina voidaan pitää kaanaankoiraa, cirneco dell'etnaa, faaraokoiraa, ibizan- ja kanarianpodencoaa, basenjia, andalusian podencoaa ja kreetankoiraa.

Eri linjat

Podengosta ei ole erillisiä näyttely- tai käyttölinjoja. Sileä- ja karkeakarvaiset ovat omia linjojaan, tosin pienten karkeakarvaisten podengojen sukutauluissa on myös sileäkarvaisen muunnoksen edustajia. Esim. nartut Hera da Praia do Ribatejo, Bomboka da Praia do Ribatejo, Lira da Praia do Ribatejo, Funda ja Vita sekä urokset Luck, Lack, Xequé D'albergaria, Vinho Verde do Vale Negro, Vasco ja Heroi de Vale do Poco ovat sileäkarvaista rotumuunnosta, mutta niitä löytyy karkeakarvaisten sukutauluista.

Suomen Kennelliiton rotukohtaisten erityisehtojen mukaan saman kokomuunnoksen sisällä saa keskenään risteyttää karkeakarvaista ja sileäkarvaista portugalipodengoa.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäiset pienet sileäkarvaiset portugalipodengot tuotiin Suomeen vuonna 1990. Nämä olivat narttu Amendoa do Vale Negro, uros Alecrim do Vale Negro ja narttu Amor da Lapa do Lobo sekä uros Catequero do Zoo de Lisboa. Amor da Lapa do Lobo oli ensimmäinen Suomessa näyttelyssä esitetty portugalipodengo. Näyttely oli Helsingissä 9.12.1990, jolloin Amor da Lapa do Lobo oli ROP-koira.

Ensimmäinen pieni karkeakarvainen podengo, uros Cowboy de Gifford, rekisteröitiin Suomessa v. 1991. Seuraavana vuonna tuotiin kennel D'Albergariasta kaksi narttua Quika ja Quila. Pienten karkeakarvaisten podengojen ensimmäinen näyttely oli Porin näyttely 27.7.1991. Siellä Cowboy de Gifford valittiin ROP-koiraksi.

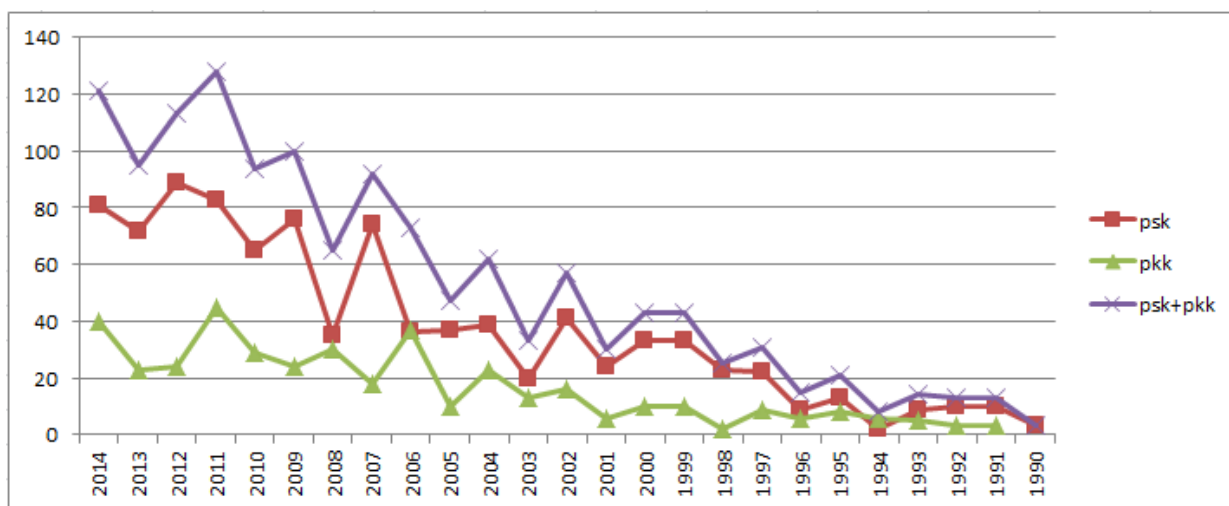
Molempien muunnosten vuosittaiset rekisteröinnit - pennut ja tuonnit yhteensä - pysyivät ensimmäisinä vuosina hyvin pieninä. Pieniä sileäkarvaisia podengoja (psk) rekisteröitiin v. 1997 ensimmäisen kerran yli 10 koiraa, rekisteröintejä oli tällöin 22 kpl. Vuodesta 2011 lähtien rekisteröintejä on ollut yli 80 koiraa vuosittain, paitsi v. 2013, jolloin rekisteröitiin 72 koiraa. Yhteensä Suomessa on rekisteröity vuosina 1990–2014 pieniä sileäkarvaisia podengoja 939 koiraa.

Pienten karkeakarvaisten podengojen (pkk) rekisteröinnit saavuttivat yli 10 koiran rekisteröinnin vasta vuonna 2012. Määrät ovat joka vuosi olleet pienempiä kuin sileäkarvaisilla. Suurin määrä on vuodelta 2014, jolloin rekisteröitiin 40 koiraa. Vuosien 1990–2014 aikana on rekisteröity yhteensä 400 pientä

karkeakarvaista podengoa.

Koirien todellinen lukumäärä tällä hetkellä ei ole tiedossa, koska valitettavan harva kuollut podengo ilmoitetaan kuolleeksi. Kuolleeksi on ilmoitettu 50 pientä sileäkarvaista ja 23 pientä karkeakarvaista podengoa vuosien 1990–2014 ajalta. Jos kokonaisrekisteröinnistä vähennetään kuolleeksi ilmoitetut ja kaikki 15-vuotiaat ja vanhemmat, saadaan pienten sileäkarvaisten oletetuksi nykyiseksi koirakannaksi 755 koiraa ja karkeakarvaisten kannaksi 325 koiraa.

Vuosittaiset rekisteröinnit 1990–2014 (Huom. Kaaviossa ja taulukossa vuosiluvut ovat 2014=>1990)

Sileäkarvaisten ja karkeakarvaisten rekisteröinnit: pentueet ja tuonnit vv. 2005–2014

PSK	yht.	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Pennut (kotimaiset)	593	77	66	84	75	55	71	30	66	34	35
Tuonnit	55	4	6	5	8	10	5	5	8	2	2
Rekisteröinnit yht.	648	81	72	89	83	65	76	35	74	36	37
Pentueet	190	25	21	25	21	20	23	11	20	11	13

PKK	yht.	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Pennut (kotimaiset)	230	36	20	21	35	26	13	23	17	30	9
Tuonnit	50	4	3	3	10	3	11	7	1	7	1
Rekisteröinnit yht.	280	40	23	24	45	29	24	30	18	37	10
Pentueet	85	14	9	9	12	9	5	8	7	9	3

PSK + PKK	yht.	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Pennut (kotimaiset)	823	113	86	105	110	81	84	53	83	64	44
Tuonnit	105	8	9	8	18	13	16	12	9	9	3
Rekisteröinnit yht.	928	121	95	113	128	94	100	65	92	73	47
Pentueet	275	39	30	34	33	29	28	19	27	20	16

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Portugalinpodengojen rotuyhdistys on vuonna 1997 Tampereella perustettu Suomen Portugalinpodengot ry. Rotujärjestönsä Suomen Vinttikoiraliiton jäseneksi yhdistys hyväksyttiin v. 2000.

Rotuyhdistyksen jäsenmäärä ja sen kehitys

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Varsinainen jäsen	22	28	38	34	49	56	78	87	108	127	139	162	193	182	166	188	182	168
Perhejäsen			9	7	8	8	8	11	15	15	15	12	15	15	20	22	18	17
Kunniajäsen								1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
yht.	22	28	47	41	57	64	86	99	124	143	155	175	209	198	187	212	202	187

Yhdistyksen jäsenmäärä nousi alussa ja on viime vuosina vaihdellut jonkin verran. Huippuvuonna v. 2009 jäseniä oli yhteensä 209. Vuonna 2014 yhdistyksessä oli 168 varsinaista jäsentä, 2 kunniajäsentä ja 17 perhejäsentä. Yhdistyksen toiminta-alueena on koko Suomi.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Yhdistyksen hallitus nimeää yhdistyksen jäsenistä jalostustoimikuntaan vähintään kolme jäsentä ja puheenjohtajan. Jalostustoimikunnan toimihenkilön toimikausi on kaksi vuotta. Kausien määrää ei ole rajoitettu. Jalostusneuvonnan tehtävänä on neuvonta ja suosittelu sekä rodusta tarpeellisen tiedon kerääminen ja edelleen tiedottaminen. Muutaman vuoden välein toteutettava terveystarkastus ja sen yhteenveto kuuluvat jalostustoimikunnan tehtäviin. Jalostustarkastuksia on tähän mennessä järjestetty yksi. Jalostustoimikunta avustaa Suomen Vinttikoiraliittoa ulkomuototuomarikoulutusten järjestämisessä toimittamalla koulutuksiin esimerkkikoiria ja koulutusmateriaalia. Jalostustoimikunta painottaa, että vastuu jalostustyöstä on aina kasvattajilla ja jalostustoimikunta antaa vain ohjeita, ei määräyksiä.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Pieni portugalinpodengo on populaatioltaan pienilukuinen rotu koko maailmassa. Suomessa on rekisteröity vuosien 1990–2014 aikana yhteensä 939 pientä sileäkarvaista ja 400 pientä karkeakarvaista portugalinpodengoa. Lähes kaikki Suomessa olevat podengot ovat lähtöisin portugalilaisista koirista. Joitakin tuonteja on viime vuosina ollut myös muista maista mutta niidenkin maiden kasvatus perustuu portugalilaisiin koiriin. Jalostuspohja on melko kapea, koska alkuperäisten portugalilaisten koirien sukutauluissa esiintyy usein samoja koiria ja sukusiitosprosentit saattavat myös olla hyvin korkeita. Portugalissa järjestäytyneen kasvatustoiminnan piirissä on vain osa podengoista, koska metsästäjät eivät välttämättä rekisteröi koiriaan. Portugalissa tehdään koko ajan rotuunottoja.

Seuraavassa artikkeli perinnöllisestä monimuotoisuudesta ja mitä kapea jalostuspohja tarkoittaa rodulle.

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun,

jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole.

lhannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempina useammalle kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

www.kennelliitto.fi / MMT Katariina Mäki

Perimän monimuotoisuutta on MyDogDNA geenitesteillä tutkittu vain muutamalla podengolla. Tutkitut koirat ovat olleet karkeakarvaisia. MyDogDNA-perimän terveyst indeksi (Genetic Health Index, GHI) kuvaa koiran perimän terveyttä testattujen perinnöllisten sairauksien sekä mitatun perimän monimuotoisuuden pohjalta. Keskivertokoira saa indeksiksi 100, ja indeksin arvo on sitä suurempi, mitä geneettisesti terveempi koira on. Perinnölliset sairaudet ja tavanomaista suurempi samaperimäisyys laskevat perimän terveyst indeksiä. Koiran GHI-arvo ei ole vakio, vaan se muuttuu testattujen koirien määrä kasvaessa. Perimän terveyst indeksi muuttuu rotukohtaiseksi vasta kun rodun edustajista on testattu riittävän suuri otanta. (www.mydogdna.com)

Tutkittujen viiden koiran perimän terveyst indeksit vaihtelivat välillä 107–114. Luvut ovat keskivertokoiran indeksiä 100 hieman parempia.

Mielenkiintoinen tulos on, että kolme tutkituista koirista kantaa kahta kopiota alleelistä, joka periytyy tyyppillisesti lyhytkarvaisen turkin kanssa. Yksi koira kantaa yhtä alleelia, joka periytyy tyyppillisesti lyhytkarvaisen turkin kanssa ja toista, joka kulkeutuu tyyppillisesti pitkäkarvaisen turkin kanssa. Koirat, joilla on tämä genotyyppi, ilmentävät lyhyttä turkin pituutta, sillä lyhytkarvaisuutta aiheuttava alleeli on vallitseva. Viidennellä koiralla ei ollut tämän geenin tutkimustulosta. Koirien sukutaulujen perusteella on ollutkin tiedossa, että karkeakarvaisilla on sileäkarvaisia esivanhempia, mutta näin se on geneettisesti todistettu.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit

Pienet sileäkarvaiset (psk)

Vuositilasto - rekisteröinnit										
	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Pennut (kotimaiset)	77	66	84	75	55	71	30	66	34	35
Tuonnit	4	6	5	8	10	5	5	8	2	2
Rekisteröinnit yht.	81	72	89	83	65	76	35	74	36	37
Pentueet	25	21	25	21	20	23	11	20	11	13
Pentuekoko	3,1	3,1	3,4	3,6	2,8	3,1	2,7	3,3	3,1	2,7
Kasvattajat	15	10	16	15	15	14	10	11	7	6
Jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	20	17	17	16	15	12	9	14	7	10
- kotimaiset	11	8	10	11	9	7	6	9	6	6
- tuonnit	9	9	6	5	3	4	3	4	1	4
- ulkomaiset	0	0	1	0	3	1	0	1	0	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 6 kk	4 v 2 kk	3 v 4 kk	2 v 10 kk	3 v 3 kk	3 v 1 kk	3 v 7 kk	3 v 2 kk	2 v 10 kk	4 v
Jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	25	22	25	20	21	21	10	20	11	13
- kotimaiset	20	16	22	17	16	19	9	16	9	11
- tuonnit	5	6	3	3	5	2	1	4	2	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 8 kk	3 v 7 kk	3 v 10 kk	4 v 2 kk	3 v 11 kk	3 v 4 kk	3 v 3 kk	3 v 7 kk	3 v	5 v 3 kk
Isoisät	37	28	28	23	23	26	18	22	13	12
Isoäidit	38	29	32	31	28	27	17	27	15	18
Sukusiitosprosentti	4,49%	2,46%	3,43%	3,34%	3,27%	3,59%	5,25%	5,90%	4,92%	6,08%

Pienet karkeakarvaiset (pkk)

Vuositilasto - rekisteröinnit										
	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Pennut (kotimaiset)	36	20	21	35	26	13	23	17	30	9
Tuonnit	4	3	3	10	3	11	7	1	7	1
Rekisteröinnit yht.	40	23	24	45	29	24	30	18	37	10
Pentueet	14	9	9	12	9	5	8	7	9	3
Pentuekoko	2,6	2,2	2,3	2,9	2,9	2,6	2,9	2,4	3,3	3,0
Kasvattajat	9	8	6	9	8	3	6	4	4	3
Jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	9	9	8	11	8	5	9	5	7	2
- kotimaiset	5	4	5	4	5	2	5	2	2	2
- tuonnit	3	5	3	6	3	3	4	3	4	
- ulkomaiset	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 8 kk	4 v 3 kk	4 v 7 kk	3 v 10 kk	3 v 9 kk	4 v 11 kk	2 v 1 kk	2 v 2 kk	2 v 9 kk	8 v 10 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	13	8	8	11	8	4	9	7	9	3
- kotimaiset	10	4	5	5	4	1	4	5	7	2
- tuonnit	3	4	3	6	4	3	5	2	2	1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 1 kk	3 v 11 kk	4 v	3 v 11 kk	2 v 11 kk	4 v 9 kk	2 v 10 kk	3 v 6 kk	4 v 5 kk	2 v 3 kk
Isoisät	18	14	15	17	14	8	15	9	13	4
Isoäidit	19	17	17	19	16	9	13	10	11	5
Sukusiitosprosentti	3,03%	5,06%	6,06%	4,24%	2,78%	3,33%	4,05%	2,89%	2,93%	8,30%

Rekisteröintimäärät Suomessa

Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä saaduissa taulukoissa näkyy, että pieniä sileäkarvaisia podengoja rekisteröidään vuosittain 2-3 kertaa enemmän kuin pieniä karkeakarvaisia. Molempien muunnosten vuosittaiset rekisteröintimäärät ovat 10 vuoden tarkastelujaksolla olleet ensin nousussa ja pysyneet sitten viimeisten vuosien aikana joko melko samoina (psk) tai vaihdelleet prosentuaalisesti paljonkin (pkk).

Vuodesta 2007 lähtien pieniä sileäkarvaisia pentuja on syntynyt vuosittain 10–16 kasvattajalle. Eniten tuonteja on ollut 1990 ja 2010, 10 koiraa kumpanakin vuonna.

Pieniä karkeakarvaisia podengoja on vuodesta 2010 lähtien syntynyt 6-9 kasvattajalle. Eniten tuonteja on ollut vuonna 2009, jolloin tuotiin 11 koiraa, ja vuonna 2011, jolloin tuotiin 10 koiraa.

Jakautuminen linjoihin

Sileäkarvaisilla ja karkeakarvaisilla on eri linjat, tosin joidenkin karkeakarvaisten sukutauluissa esiintyy myöhemmissä polvissa sileäkarvaisia koiria. Esimerkiksi pienet sileäkarvaiset nartut Hera da Praia do Ribatejo, Bomboka da Praia do Ribatejo, Lira da Praia do Ribatejo, Funda ja Vita sekä urokset Luck, Lack, Xequê D'Albergaria, Vinho Verde do Vale Negro, Vasco ja Heroi de Vale do Poco löytyvät Portugalista tuotujen pienten karkeakarvaisten sukutauluista. Sileäkarvaista muunnosta on käytetty parantamaan karkeakarvaisen podengon turkinlaatua. Tästä johtuen karkeakarvaiseen pentueeseen voi edelleen syntyä sileäkarvaisia pentuja. Tiettävästi yhden kerran on käynyt toisinpäin, eli sileäkarvaisille vanhemmille on syntynyt karkeakarvainen pentu. Sileäkarvainen turkinlaatu on resessiivinen karkeakarvaisuuteen nähden. Siirron rotumuunnoksesta toiseen voi tehdä, kun koira on täyttänyt 9 kk.

Portugalissa kasvattajat käyttivät aikaisemmin paljon vain omia koiriaan jalostukseen, mutta nykyään kun rotua on jo useammassa maassa, on eri kasvattajien koiria yhdistetty keskenään eikä näin ollen ole selkeitä sukulinjoja.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoiria on ollut vuosittain vain muutama, lukuunottamatta vuosien 2009–2011 jaksoa, jolloin tuonteja oli runsaammin. Tuonnit ovat pääosin Portugalista.

Tuonnit 2005 - 2014										
rotu	Norja	Britannia	Norja	Portugali	Puerto Rico	Puola	Ruotsi	Saksa	Tsekki	USA
psk	2	2	2	36	-	5	5	2	1	-
pkk	1	2	1	46	1	-	1	1	-	1

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostuskoirien ikä on vaihdellut jonkin verran, mutta mitään suuntausta ei ole havaittavissa eikä nuoria, alle 2-vuotiaita uroksia ole käytetty kuin muutaman kerran. Nartuista alle 2-vuotiaita on pienissä sileäkarvaisissa käytetty tarkastelujakson aikana 10 kertaa ja karkeakarvaisissa 4 kertaa. Näiden narttujen iät ovat vaihdelleet 1 v 6 kk:sta 1 v 11 kk:teen.

Hyvin nuorten koirien jalostuskäyttö ei ole suositeltavaa, koska vaikka podengoilla ei ole rotukohtaisia perinnöllisiä sairauksia, on hyvin nuorten koirien jalostuskäyttö kuitenkin terveydellinen riski, sillä esimerkiksi patellaluksaatio ei välttämättä näy vielä nuorella koiralla. Rodussa jonkun verran tavattu Legg-Perthes-sairaus puhkeaa tyypillisesti jo 5-9 kk:n iässä. Näin nuoria koiria ei ole käytetty jalostukseen.

Keskimääräisen iän perusteella arvioitu sukupolven pituus pienillä podengoilla on 3-4 vuotta.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitosaste on koiranjalostuksessa tärkeä asia ja siihen tulee kiinnittää jatkuvasti huomiota. Alla Kennelliiton sivuilta lainattu artikkeli aiheesta.

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon.

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja. Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämismuotoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleelyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitoyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä kun sukusiitosaste ylittää 10 %. Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

www.kennelliitto.fi MMT Katariina Mäki 5.8.2013

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Sukusiitosprosenttien keskiarvot (taulukko 1) ovat pysyneet hyvin maltillisina, mutta vaihteluväli on ollut suurta, 0:sta aina n. 26 %:iin saakka. Näin korkeat prosentit ovat tosin olleet yksittäisiä, niitä on yhteensä vain kolme. Tarkastelujaksolla on kuitenkin rodun nykyisen JTON asettamaa rajaa sekä Kennelliiton suosittamaa lukua 6,25 % selvästi korkeampia sukusiitosprosentteja. Yli 10 % olevia lukuja on yhteensä 13 pentueella. Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Tarkastelujakson aikana syntyneistä pentueista (psk + pkk yht. 275 kpl) 13 pentuetta on 4,7 prosenttia, joten sen osuus ei ole suuri.

Taulukoiden sukusiitosprosentit on laskettu eri vuosina puutteellisesta sukupolvitiedosta johtuen eri tavoin, vv. 2005–2011 neljällä sukupolvella ja vv. 2012–2014 4-8 sukupolvella, joten luvut eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia. Alhaisella sukupolvien määrällä laskettu sukusiitosprosentti aliarvioi sukusiitosastetta, eli antaa siitä todellista paremman kuvan. Yleiskuvan tilanteesta luvut kuitenkin antavat, eikä sukusiitosprosentteissa ilmene suuntausta huonompaan.

Keskimääräiset pentuekoot ovat pysyneet jakson aikana tasaisina.

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 2. Jalostuspohja per sukupolvi

Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä saaduissa alla olevissa taulukoissa *Jalostuspohja per sukupolvi* -luvut on laskettu nelivuotisjaksoilta. Viimeinen kussakin jaksossa mukana oleva vuosi on se, jonka kohdalla tieto näkyy. Esimerkiksi vuoden 2013 luvut on laskettu vuosien 2010-2013 ajalta. Vuosien 2013 ja 2014 kohdalla olevat 0 %:t jalostukseen käytetyistä koirista tarkoittavat, että kyseisinä vuosina syntyneitä koiria ei ole vielä käytetty jalostukseen.

Pienet sileäkarvaiset

Vuositilasto - jalostuspohja										
	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Per vuosi										
- pentueet	25	21	25	21	20	23	11	20	11	13
- jalostukseen käytetyt eri urokset	20	17	17	16	15	12	9	14	7	10
- jalostukseen käytetyt eri nartut	25	22	25	20	21	21	10	20	11	13
- isät/emät	0,80	0,77	0,68	0,80	0,71	0,57	0,90	0,70	0,64	0,77
- tehollinen populaatio	31 (62%)	27 (64%)	29 (58%)	25 (60%)	25 (62%)	22 (48%)	13 (59%)	23 (57%)	12 (55%)	16 (62%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0%	6%	12%	17%	17%	33%	28%	30%	16%	43%
- nartuista käytetty jalostukseen	0%	2%	6%	7%	36%	39%	24%	46%	53%	39%
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	92	87	89	75	74	65	55	57	45	51
- jalostukseen käytetyt eri urokset	44	40	45	39	35	27	26	26	19	20
- jalostukseen käytetyt eri nartut	58	60	60	51	48	44	39	39	30	32
- isät/emät	0,76	0,67	0,75	0,76	0,73	0,61	0,67	0,67	0,63	0,62
- tehollinen populaatio	70 (38%)	69 (40%)	72 (40%)	62 (41%)	57 (39%)	48 (37%)	45 (41%)	45 (39%)	34 (38%)	36 (35%)
- uroksista käytetty jalostukseen	9%	13%	19%	23%	27%	28%	28%	23%	17%	17%
- nartuista käytetty jalostukseen	4%	12%	22%	27%	38%	41%	41%	44%	38%	34%

Pienet karkeakarvaiset

Vuositilasto - jalostuspohja										
	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Per vuosi										
- pentueet	14	9	9	12	9	5	8	7	9	3
- jalostukseen käytetyt eri urokset	9	9	8	11	8	5	9	5	7	2
- jalostukseen käytetyt eri nartut	13	8	8	11	8	4	9	7	9	3
- isät/emät	0,69	1,12	1,00	1,00	1,00	1,25	1,00	0,71	0,78	0,67
- tehollinen populaatio	15 (54%)	11 (61%)	11 (61%)	15 (62%)	11 (61%)	6 (60%)	12 (75%)	8 (57%)	11 (61%)	3 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0%	0%	25%	21%	20%	42%	33%	38%	40%	50%
- nartuista käytetty jalostukseen	4%	0%	8%	19%	50%	33%	53%	20%	35%	50%
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	44	39	35	34	29	29	27	25	21	18
- jalostukseen käytetyt eri urokset	31	30	27	25	19	17	17	13	10	8
- jalostukseen käytetyt eri nartut	33	28	23	23	21	21	21	18	14	13
- isät/emät	0,94	1,07	1,17	1,09	0,90	0,81	0,81	0,72	0,71	0,62
- tehollinen populaatio	43 (49%)	38 (49%)	32 (46%)	32 (47%)	27 (47%)	26 (45%)	26 (48%)	21 (42%)	16 (38%)	14 (39%)
- uroksista käytetty jalostukseen	12%	17%	25%	27%	32%	38%	40%	38%	33%	27%
- nartuista käytetty jalostukseen	9%	21%	28%	37%	41%	37%	39%	26%	32%	41%

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Jalostusurosten ja narttujen määrä on sileäkarvaisella muunnoksella kaksinkertaistunut vuodesta 2005 vuoteen 2014. Pienet %-osuudet viimeisten vuosien kohdalla tarkoittavat, että niinä vuosina syntyneitä koiria ei ole vielä käytetty jalostukseen. Pentueiden vuosittainen lukumäärä on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ollut melko vakio.

Karkeakarvaisten jalostusurosten ja narttujen määrä on n. nelinkertaistunut vuodesta 2005 vuoteen 2014. Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen prosentuaalinen osuus on hieman korkeampi kuin sileäkarvaisilla.

Isät/emät -luku

Suhdeluku kuvaa sitä, kuinka tasaisesti uroksia ja narttuja käytetään jalostukseen. Mitä lähempänä suhdeluku on lukua yksi, sitä laajemmalla pohjalla koiria on käytetty jalostukseen ja sen seurauksena perinnöllinen vaihtelu säilyy paremmin. Mitä tasaisemmin koiria käytetään jalostukseen, sitä tehokkaammin saadaan säilytettyä rodun perinnöllistä vaihtelua.

Isät/emät -suhde on sileäkarvaisella muunnoksella pysynyt lähes samana koko ajan sekä vuosi- että sukupolvi-tasolla tarkasteltuna. Karkeakarvaisella muunnoksella isät/emät -suhde on hieman korkeampi ja on kahtena vuonna ollut yli yhden johtuen muutamasta rotumuunnosvaihdosta karvanlaadusta toiseen. Voidaan todeta, että isät/emät -suhteet ovat riittävällä tasolla. Kahden viimeisimmän vuoden kohdalla olevat luvut tulevat kasvamaan sitä mukaa kun näiden vuosien aikana syntyneitä koiria käytetään jalostukseen.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Tehollinen populaatiokoko kuvaa rodun perinnöllistä monimuotoisuutta. Sen avulla voidaan arvioida, kuinka monen yksilön geenimuotoja rodussa on. Pieni tehollisen populaatiokoon luku, alle 50-100 tarkoittaa, että geenimuotoja häviää koko ajan. Alla Kennelliiton sivuilta lainattu artikkeli asiasta.

Mitä suurempi rodun tehollinen populaatiokoko on, sitä paremmin perinnöllinen vaihtelu säilyy rodussa. Pieni tehollinen koko tarkoittaa nopeaa sukusiitoksen lisääntymistä.

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukuuut ovat hyvin pitkiä.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa

$Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa

- Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja
- Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä.

Jos rodun tehollinen koko on alle 50 - 100, rodusta häviää geenimuotoja niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön geenejä käyttämällä mahdollisimman useaa eri koiraa jalostukseen ja huolehtimalla, että niiden jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailta, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme "uutta verta". Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

www.kennelliitto.fi MMT Katariina Mäki

Rodun tehollinen populaatiokoko

Molempien muunnosten teholliset populaatiokoot ovat vuositasolla tarkasteltaessa ensin ilahduttavasti hieman nousseet ja sitten pysyneet suunnilleen samalla tasolla. Noin puolet maksimaalisesta jalostuspohjasta on ollut käytössä. Esimerkiksi tehollinen populaatio 11(61 %) tarkoittaa, että tehollinen koko on ollut 11 ja 61 % suurimmasta mahdollisesta tehollisesta koosta on hyödynnetty kyseisellä ajanjaksolla. Kuten Kennelliiton artikkelissa todetaan, on otettava huomioon, että tehollisen populaation laskennantakaavassa ei pystytä ottamaan huomioon jalostuskoirien keskinäisiä sukulaisuuksia, joten luvut ovat aina yliarvioita.

Tehollisten populaatiokokojen luvut ovat kuitenkin niin pieniä, alle artikkelissa mainitun 50 - 100, että geenimuotoja häviää koko ajan. Tässä tilanteessa on tärkeää käyttää jalostukseen mahdollisimman monia koiria eikä teettää samoilla koirilla useita pentueita.

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta

Sileäkarvaiset jalostusurokset

	Uros	Synt. vuosi	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	PASTEL DA PRAIA DO RIBATEJO	2004	10	40	6,75 %	7 %	38	127	10	40
2	GELO DA PRAIA DO RIBATEJO	2009	7	32	5,40 %	12 %	3	10	7	32
3	ZORRO DA PRAIA DO RIBATEJO	2006	8	27	4,55 %	17 %	11	43	9	29
4	TÄHTITAIVAAN WIKTOR	2008	6	24	4,05 %	21 %			6	24
5	VASCO DA GAMA DO VALE	2008	5	21	3,54 %	24 %	5	18	5	21
6	BEOLINE ENVIS	2005	7	21	3,54 %	28 %	5	14	7	21
7	NOBRE DE VALE DO CRIZ	2005	7	18	3,04 %	31 %	10	24	7	18
8	TÄHTITAIVAAN NIKO	2000	5	17	2,87 %	34 %	9	30	6	21
9	BOA PINTA DO VALE NEGRO	2009	4	16	2,70 %	36 %	3	8	4	17
10	TÄHTITAIVAAN HÄKSÄTIN	2007	5	16	2,70 %	39 %	3	7	5	16
11	TÄHTITAIVAAN EEMELI	2005	4	14	2,36 %	41 %	3	10	4	14
12	ROXINOL DO VALE NEGRO	2007	5	14	2,36 %	44 %	6	14	5	14
13	DJ DUMLE CORACAO DE BOI	2011	4	14	2,36 %	46 %			4	14
14	PARISADE ESCULTOR	1997	5	13	2,19 %	48 %	14	36	7	19
15	TÄHTITAIVAAN AARON	2002	4	12	2,02 %	50 %	9	32	4	12

Viittätoista urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista.

Sileäkarvaisten jalostusurosten sukulaisuussuhteet ja syntyneet pennut yhteensä:

isä-poika	Pastel da Praia do Ribatejo - Tähtitaivaan Häksätin	56 pentua
	Parisade Escultor - Beoline Envis	40 pentua
	Tähtitaivaan Wiktor - Tähtitaivaan Aaron	36 pentua

Karkeakarvaiset jalostusurokset

	Uros	Synt. vuosi	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	FARO DA TERRA DE MONTOITO	2005	5	13	5,65 %	6 %	7	28	5	13
2	IREZUMI NASCER DO SOL	2006	4	13	5,65 %	11 %	4	13	4	13
3	HERMAN DO VALE NEGRO	2005	4	12	5,22 %	17 %	0	0	4	12
4	BELMEX BELISCO	2002	4	11	4,78 %	21 %	3	8	6	19
5	FAIDROS NABO	2007	4	11	4,78 %	26 %	7	22	4	11
6	BISCOITO MANUEL DE VILA CARDILIO	2011	4	11	4,78 %	31 %			4	11
7	DIAMANTE DE VIAMONTE	2001	2	9	3,91 %	35 %	10	31	10	37
8	FAIDROS HONESTO	2003	3	8	3,48 %	38 %	15	35	4	10
9	COSME	2005	4	8	3,48 %	42 %	7	16	4	8
10	FAZ FIGURA DO VALE NEGRO	2009	2	8	3,48 %	45 %	1	3	2	8
11	SANDEISAN GALANTEADOR	2008	2	8	3,48 %	49 %			2	8
12	MARELLA BOMBOM	2005	2	7	3,04 %	52 %	1	4	2	7
13	GRITTY'S CAUDILHO	1991	2	6	2,61 %	54 %	15	44	5	14
14	BELMEX HIPOCAMPO	2005	2	6	2,61 %	57 %			2	6
15	REBUCADO DE VIAMONTE	2009	2	6	2,61 %	60 %	3	8	2	6

Kahtatoista urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista.

Karkeakarvaisten jalostusurosten sukulaisuussuhteet ja syntyneet pennut yhteensä:

isä-poika	Diamante de Viamonte – Belmex Belisco	56 pentua
	Faidros Honesto – Irezumi Nascer do Sol	23 pentua
	Fairos Nabo – Sandeisan Galanteador	19 pentua

Taulukko 4. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua Sileäkarvaiset jalostusnartut

	Narttu	Synt.vuosi	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	Kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	TÄHTITAIVAAN MIA	2005	5	24	4,05 %	4 %	14	55	5	24
2	TÄHTITAIVAAN EMMA	2005	4	22	3,71 %	8 %	10	38	4	22
3	TÄHTITAIVAAN EMMI	2005	3	16	2,70 %	10 %	12	43	3	16
4	FAIDROS FAFE	2003	3	16	2,70 %	13 %	5	11	3	16
5	BEOLINE COMICS	2002	5	15	2,53 %	16 %	6	15	5	15
6	LILL JÄGÄRENS BELINDA	2003	4	14	2,36 %	18 %	3	10	4	14
7	VUTTO ´S BEIJO	2006	4	14	2,36 %	20 %	2	6	4	14
8	ENCAUTOM ´S ARE YOU NUTS	2008	3	13	2,19 %	23 %			3	13
9	DORI DE VEDRAS	2006	3	12	2,02 %	25 %	12	28	3	12
10	VUTTO ´S ABELHA	2004	4	12	2,02 %	27 %	8	21	4	12
11	TÄHTITAIVAAN JANINA	2007	4	10	1,69 %	28 %	3	6	5	12
12	TÄHTITAIVAAN DIANA	2007	2	10	1,69 %	30 %	1	2	2	10
13	BEOLINE DIONISE	2009	2	10	1,69 %	32 %	2	3	2	10
14	TASSURALLIN BIG BERTHA	2007	3	10	1,69 %	33 %	1	1	3	10
15	TÄHTITAIVAAN CARITA	2009	3	10	1,69 %	35 %			3	10

Sileäkarvaisten jalostusnarttujen sukulaisuussuhteet ja syntyneet pennut yhteensä:

äiti-tytär	Tähtitaivaan Mia - Tähtitaivaan Diana	36 pentua
	Tähtitaivaan Emma - Encautom ´s Are You Nuts	35 pentua
	Lill Jägarens Belinda - Tassurallin Big Bertha	24 pentua
äiti-poika	Tähtitaivaan Emmi - Tähtitaivaan Häksätin	32 pentua
sisar-sisar	Tähtitaivaan Emma - Tähtitaivaan Emmi	38 pentua

Urosten ja narttujen sukulaisuussuhteet ja syntyneet pennut yhteensä:

isä-tytär	Pastel da Praia do Ribatejo - Tähtitaivaan Carita	50 pentua
	Pastel da Praia do Ribatejo - Tähtitaivaan Janina	52 pentua
	Pastel da Praia do Ribatejo - Vutto's Beijo	54 pentua
	Zorro da Praia do Ribatejo - Tähtitaivaan Diana	43 pentua
	Tähtitaivaan Niko - Encautom's Are You Nuts	34 pentua
veli-sisar	Tähtitaivaan Eemeli - Tassurallin Big Bertha	24 pentua
	Tähtitaivaan Eemeli - Tähtitaivaan Emma	36 pentua
	Tähtitaivaan Eemeli - Tähtitaivaan Emmi	30 pentua

Karkeakarvaiset jalostusnartut

	Narttu	Synt. vuosi	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	MARCELA	2005	4	12	5.22%	7	16	4	12
2	SANDEISAN ENCANTA	2006	3	12	5.22%	5	13	3	12
3	FILETE DO VALE DO CUTILEIRO	2005	4	11	4.78%	4	10	4	11
4	CIGANITA DO VALE NEGRO	2002	3	9	3.91%	10	27	3	9
5	BELMEX OBRA-PRIMA	2008	3	8	3.48%	3	7	4	10
6	HARPA DA TERRA DE MONTOITO	2007	3	8	3.48%	2	8	3	8
7	SANDEISAN DELICIA	2006	2	8	3.48%			2	8
8	IREZUMI VINHO VERDE	2010	2	8	3.48%			2	8
9	BELMEX ALMONDEGA	2002	1	7	3.04%	0	0	3	19
10	SANDEISAN FUMACA	2004	2	7	3.04%	3	12	2	7
11	AMEIXA DOCE DO VALE DO CUTILEIRO	2006	3	7	3.04%			3	7
12	HIRSITUVAN HEINÄHATTU	2010	3	7	3.04%			3	7
13	CAIPIRINHA DO VALE NEGRO	2002	2	6	2.61%	1	3	2	7
14	KIRMIX DANA	2005	3	6	2.61%	2	4	3	6
15	BELMEX BOLOTA	2002	2	6	2.61%	1	4	2	6

Karkeakarvaisten jalostusnarttujen sukulaisuussuhteet ja syntyneet pennut yhteensä:

äiti-tytär	Filete do Vale do Cutileiro – Belmex Obra Prima	21 pentua
	Sandeisan Encanta – Hirsituvan Heinähattu	19 pentua

Urosten ja narttujen sukulaisuussuhteet ja syntyneet pennut yhteensä:

isä-tytär	Diamante de Viamonte - Belmex Bolota	43 pentua
	Faro da Terra de Montoito - Sandeisan Encanta	25 pentua
	Faro da Terra de Montoito - Sandeisan Delicia	21 pentua
	Faidros Honesto - Irezumi Vinho Verde	18 pentua
	Cosme - Belmex Obra-Prima	18 pentua
äiti-poika	Ciganita do Vale Negro - Marella Bombom	18 pentua
veli-sisar	Belmex Belisco - Belmex Bolota	25 pentua

Jalostuskoirien käyttömäärät

Alla olevassa taulukossa on pienten podengojen rekisteröintimäärät neljän vuoden jaksoissa.

	2014-2011	2010-2007	2006-2003	2002-1999	1998-1995	1994-1991
psk	325	250	132	131	67	31
pkk	132	101	83	42	25	17

Suurilukuisilla roduilla (rekisteröintejä viimeisen viiden vuoden aikana vähintään 250 koiraa), s. 5 oheisessa mallirungossa http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/jto-mallirunko_suurilukuisille_roduille_0.pdf suositus jälkeläisten maksimimäärälle on 2-3 % neljän vuoden ajanjaksolla rekisteröidyistä koirista. Tämä tarkoittaisi sileäkarvaisilla esim. 325 koiran rekisteröintimäärällä 7-10 koiraa eli kahta pentuetta. Karkeakarvaisen podengon osalta esim. 132 koiran rekisteröintimäärällä suosituksen mukainen jälkeläismäärä olisi 3-4 pentua, eli yksi tai kaksi pentuetta.

Jos tarkastellaan asiaa harvalukuisen rodun kannalta, s. 4 oheisessa mallirungossa http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/jto-mallirunko_harvalukuisille_roduille_0.pdf, johon pieni karkeakarvainen podengo yksin edustettuna menisi, on suositus jälkeläisten maksimimäärälle pienilukuisissa roduissa 2-3 pentuetta tai 5 % laskettuna neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Viisi prosenttia yllä mainitusta 132 koiran rekisteröintimäärästä olisi n. 7 pentua eli keskimäärin kaksi tai kolme pentuetta.

Kennelliiton suosituksena on myös, että koiran elinikäinen jälkeläismäärä ei saisi ylittää viittä prosenttia siitä yksilömäärästä, joka rotuun keskimäärin rekisteröidään 4-5 vuodessa. Neljästä sadasta rekisteröidystä (psk) viisi prosenttia olisi 20 jälkeläistä ja 165:stä (pkk) viisi prosenttia olisi 8 jälkeläistä.

Pienellä rodulla esiintyy helposti yksittäisten koirien liikakäyttöä, mutta tarkastellaan pienten podengojen jälkeläismääriä millä tahansa yllä mainituista kriteereistä havaitaan, että useimmilla jalostuskoirilla suositusten mukaiset jälkeläismäärät ylittyvät. On kuitenkin pidettävä mielessä, että geenipoolin laajuus ja rodun monimuotoisuus ovat asioita, jotka eivät vielä 5-10 vuotta sitten olleet kovin vahvasti esillä.

Samoilla paljon käytetyillä koirilla on paljon jälkeläisiä myös toisessa polvessa, mikä pienentää edelleen geenipoolin laajuutta.

Se, miksi samoja uroksia on käytetty paljon, johtui alkuajoina siitä, että jalostukseen saatavilla olevia uroksia oli hyvin vähän. Vain pieni osa koirista kävi näyttelyissä eikä rodulle ollut jalostustarkastuksia, joten kotikoiriksi päätyneet koirat eivät käytännössä olleet saatavilla. Myös varsinkin karkeakarvaisille syntyi helposti pentuja, jotka eivät täyttäneet rotumääritelmää purennan, värin tai turkin laadun suhteen. Podengopentueet ovat myös pieniä, joten pentueeseen saattoi syntyä pelkkiä uroksia, jolloin kasvattaja on teettänyt emällä useamman pentueen saadakseen nartun kasvatustyön jatkamiseen. Lisäksi kasvattajia oli alussa vain muutamia.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Suomessa oli pitkään eniten portugalipodengoja Portugalin jälkeen, mutta viime vuosina niiden määrä on lisääntynyt muissakin maissa. Alla olevissa taulukoissa on Portugalin vuosirekisteröintejä ja joidenkin muiden maiden kokonaisrekisteröintilukuja.

Rekisteröinnit Portugalissa										
rotu	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
pkk	200	128	180	152	201	153	143	117	102	102
psk	51	75	74	80	81	64	93	95	67	67

Kannat muissa maissa					
	Ruotsi	Saksa	USA	Tanska	UK
psk	208	78	98	11	yht. 731
pkk	110	32	552	41	

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Verrattuna rodun alkutilanteeseen Suomessa on nykypäivän tilanne huomattavasti parempi. Koiria on kokonaisuudessaan enemmän ja näin ollen myös jalostuskelpoisia koiria on enemmän. Suomeen on myös tuotu yksilöitä useammasta maasta ja vaikka kaikki podengot ovat lopulta portugalilaista alkuperää, on nykyään olemassa erilaisista yhdistelmistä olevia koiria ja sitä kautta jalostuspohja on laajentunut.

Teholliset populaatiokoot ovat kuitenkin pieniä, karkeakarvaisilla varsinkin, joten on syytä pyrkiä käyttämään olemassa olevaa jalostusmateriaalia mahdollisimman laajalti ja teettämään yhdellä koiralla vain muutaman pentueen.

Rotuunottomahdollisuutta tulee tarvittaessa selvittää.

Keskimääräiset sukusiitosprosentit ovat hyviä, mutta yksittäisiä korkeita prosentteja löytyy. Rodun pienen populaation kannalta on tärkeää, että jalostukseen käytetään mahdollisimman laajaa materiaalia.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät ovat samalla koiralla ja sen suoralla jälkeläisellä teetetetyt useat pentueet sekä liian läheiset sukulaisuusparitukset.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Portugalinpodengoilla ei ole PEVISA-ohjelmaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän kohdassa *Käyttäytyminen/Luonne* pienestä portugalinpodengosta mainitaan: Käytetään kaniinien etsimiseen koloista tai kivikoista. Kaikkia kokomuunnoksia käytetään myös vahti- ja seurakoirina.

Kohdassa *Virheet* käyttäytymisen virheenä mainitaan arkuus.

Hylkäävä virhe on käyttäytymisen osalta vihaisuus tai liiallinen arkuus.

Rodun käyttötarkoitus on metsästys-, vahti- ja seurakoira.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Portugalinpodengoilla ei Suomessa ole erillisiä näyttely- tai käyttölinjoja. Käyttölinjaisena voisi periaatteessa olla juoksulinjainen podengo, mutta melkein kaikki juoksua harrastavat koirat käyvät myös näyttelyissä eikä erillisiä linjoja ole muodostunut. Portugalissa on erillisiä metsästyslinjaisia koiria. Ne eivät useinkaan ole rekisteröinnin piirissä.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Portugalinpodengoilla ei ole PEVISA-ohjelmaa.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Pieni portugalinpodengo on vilkas ja aktiivinen koira. Se vaatii säännöllistä, riittävää liikuntaa jotta se ei pura tarmoaan epätoivottuun tekemiseen. Podengo kiintyy omistajiinsa ja voi olla todellinen sylikoirakin, mutta ei kuitenkaan ole palveluskoiramaisen miellyttämishaluinen. Perheessä podengo ottaa mielellään

niin korkean aseman kuin sille annetaan, joten tähän on uusien omistajien hyvä kiinnittää huomiota. Arkitottelevaisuus on podengolle helppo opettaa, ja muutamat podengot harrastavat tokiakin.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Yhdeksän sileäkarvaista ja kaksi karkeakarvaista on käynyt luonnetestissä. Taulukossa on sileiden tulokset. MH-kuvauksessa on käynyt kaksi sileäkarvaista, joista toinen keskeytti. Kennelliiton uuden käyttäytymisen jalostustarkastuksen kautta saadaan toivottavasti lisää dokumentoitua tietoa pienten podengojen luonteesta.

	Toimin- takyky	Terä- vyys	Puolus- tushalu	Taiste- luhalu	Hermo- rakenne	Tempe- ramentti	Kovuus	Luokse- päästävyys	Laukauspe- lottomuus
3		1/9	3/9			3/9	3/9	7/9	
+2b				1/9					
+2a				3/9				2/9	
2	1/9	1/9			1/9	5/9			
1			4/9			1/9	4/9		
+1b					1/9				
+1a	3/9	7/9			6/9				
-1	4/9		2/9	4/9	1/9				
-2	1/9			1/9			2/9		
3									
-									3/9
++									3/9
+++									3/9

Jalostustarkastus

Podengoille on pidetty yksi jalostustarkastus v. 2010. Tarkastuksessa oli kaksi pientä sileäkarvaista podengoa, joista toinen ei ollut käynyt näyttelyissä. Molemmat saivat tarkastuksessa hyväksytyt arvion rakenteesta ja luonteesta.

Mukana oli samoin kaksi pientä karkeakarvaista podengoa, joista toinen ei ollut käynyt näyttelyissä. Molemmat saivat tarkastuksessa hyväksytyt arvion rakenteesta ja luonteesta.

Näyttelyt

Alla olevaan taulukkoon on koottu vuosien 2005 - 2012 aikana näyttelyarvosteluihin kirjatut luonne- tai käyttäytymismaininnat. Podengo voi olla luonteeltaan pidättyväinen, joka saatetaan tulkita epävarmuudeksi. Toisaalta podengo voi olla yltiöystävällinen. Hyväksi luokiteltavien luonne- ja käyttösmainintojen määrä on korkea, joten luonteen puolesta ei ole todettavissa ongelmia.

Maininnat arvosteluissa 2005-2012	psk	%	pkk	%
ystävällinen, miellyttävä, erinomainen, hyvä, ihana, mukava, viehättävä, iloinen, avoin, reipas	406	38,7	467	43,4
rauhallinen, vakaa, tasapainoinen	7	0,7	15	1,4
itsevarma, ylpeä	3	0,3	8	0,7
pidättyväinen, epävarma, ujo, arka, vaisu, varautunut, väistäää, tarvitsee itseluottamusta, jännittynyt, huolestunut	78	7,4	83	7,7
luonne ei tyypillinen	0		3	0,3
oikea, rodunomainen	537	51,2	489	45,4
huono (hyl)	1	0,1	0	
ei hyvä luone, voisi olla parempi	16	1,5	11	1,0
yht.	1048		1076	

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Ei ole tiedossa, että eri maiden podengopopulaatioiden välillä olisi eroja muuten, kuin että Portugalissa koiria käytetään metsästykseen ja muissa maissa ne ovat pääasiassa seurakoiria. Siitä huolimatta voi koirilla yksilöstä riippuen olla hyvinkin vahva metsästysvietti, varsinkin jos sitä vahvistetaan harrastuksilla.

Sukupuolten väliset erot

Sukupuolten välillä ei käyttäytymisessä ole merkittäviä eroja. Omistajat joilla on sekä uroksia että narttuja, sanovat uroksista, että ne ovat luonteeltaan suoraviivaisempia kuin nartut.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on kaninmetsästyskoira. Portugalissa metsästäjät käyttävät pieniä podengoja edelleen metsästykseen pääasiassa ajueina. Aiempina vuosina metsästäjät eivät käyttäneet aseita ja pienten podengojen tehtävänä oli ajaa kanit pensaikoista ja kallionkoloista avoimempaan maastoon, jossa keskikokoiset podengot ajoivat ne kiinni. Nykyään metsästäjät metsästävät aseilla, joten kaninmetsästykseen riittää pelkkien pienten podengojen käyttö.

Suomen Vinttikoiraliiton maastajuoksuksokokeiden rotukohtaisissa arvosteluohjeissa pienestä portugalinpodengosta sanotaan:

Pientä portugalinpodengoa on aina käytetty villikanien metsästykseen, erityisesti vaikeakulkuisessa ja sakeassa kasvillisuudessa, mutta myös tunkeutumaan kanien pesäluoliin, yleensä kivikkoisessa maastossa. Tällaiseen metsästykseen sitä käytetään vielä tänä päivänäkin rodun kotimaassa, usein ajueena. Pieni portugalinpodengo etsii ja löytää saaliinsa itse, ajaa sen liikkeelle ja juoksee sen perässä kunnes saa sen kiinni tai metsästäjä tappaa sen.

Vinttikoiriin verrattuna pienen portugalinpodengon juoksu-tyyli poikkeaa erityisesti siinä, että se ei juokse koko ajan vieheen perässä vaan pyrkii tekemään kaaroksia ja vaihtelevaan nopeuttaan. Pieni portugalinpodengo kiihdyttää heti täyteen laukkaan ja kykenee nopeisiin rytmivaihdoksiin. Laukka on melko matalaa, mutta välillä koira voi pomppia nähdäkseen paremmin maaston esteiden yli, minne saalis on menossa. Innokkaasti juokseva pieni portugalinpodengo juoksee matalana seuraten saalista tiiviisti katseellaan, se voi myös haukkua ajaessaan. Se pyrkii saamaan saaliin liikkeelle ja ajaa sitä takaa ja lopulta saatuaan sen kiinni, tappaa sen. Koska pieni portugalinpodengo on kaikkia vinttikoiria huomattavasti pienempi, säkä vain 20–30 cm, vieheen vetäjän tulisi ottaa tämä huomioon vieheen etäisyydessä koiraan. Pieni portugalinpodengo on hyvin alkukantainen rotu ja sillä on poikkeuksellinen näkökyky, kuulo ja hajuaisti ja se käyttää niitä kaikkia metsästäessään. Podengo ei seuraa viehettä suoraan vieheen perässä samalla linjalla, vaan suuntaa yleensä heti lähdön jälkeen jommallekummalle sivulle pyrkimyksensä päästä vieheen eteen. Se on sinnikäs ja pyrkii aina saamaan saaliin kiinni. Pieni portugalinpodengo on poikkeuksellisen ketterä ja omaa todella hyvän tasapainon. Se pystyy liikkumaan ketterästi vaikeassakin maastossa ja tekemään nopeita suunnanmuutoksia. Se pystyy reagoimaan saaliin liikkeisiin sekä käänöksillä että vauhdin muutoksella. Välillä koira hidastaa selkeästi vauhtia ja katsoo, minne viehe voisi seuraavaksi mennä ja lähtee sitten taas täydellä vauhdilla perään. Pieni portugalinpodengo oikoo siksi varsin paljon ja saattaa vaihtaa suuntaa silmänräpäyksessä, jolloin näyttää kuin koira kääntyisi ilmassa.

Kestävä, pieni portugalinpodengo säilyttää ajotyylinsä ja vauhtinsa alusta loppuun. Henkisellä kestävyydellä ruumiillisen kestävyuden lisäksi on merkittävä osuus tällä eloisalla ja sitkeällä rodulla.

Rodun nykyisessä rotumääritelmässä käyttötarkoitukseksi mainitaan myös seurakoira. Siihen tarkoitukseen pieni podengo sopii varsin hyvin pienen kokonsa ja ihmisiin kiintyvän luonteensa vuoksi. Määritelmässä mainitussa vahtikoiran tehtävässä pieni podengo on epäilemättä myös hyvä, koska se saattaa olla herkkähaukkuinen. Se, onko podengoja todella vahtikoirina, ei ole tiedossa.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Alkuperäisten käyttöominaisuuksien säilyttäminen Suomessa on mahdotonta, jos ajatellaan kaninmetsästystä. Vinttikoirien maastajuoksu on lähin, mitä voidaan verrata alkuperäiseen käyttötarkoitukseen. Vapaana maastossa juokseminen on podengolle mieluista, mutta tässä on aina otettava huomioon yhteiskunnan määräykset koirien vapaana pitämisestä.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Käsittäksemme Suomen rotukanta ei eroa muissa maissa olevasta rotukannasta. Kuten edellä on mainittu, ovat kaikki Suomen koirat lähellä portugalilaista alkuperää. Samoin tuonteja Portugalista on edelleen koko ajan, joten rotu ei ole Suomessa muuttunut siitä, mitä se on Portugalissa.

Maastajuoksupilailut

Podengot saavat osallistua vinttikoirien maastajuoksupilailuihin. Alla olevaan taulukkoon on koottu sileäkarvaisten ja karkeakarvaisten pienten podengojen tulokset viimeisen 10 vuoden ajalta. Saavutetut tulokset on jaettu kahteen pistesarakkeeseen, koska 400 pistettä oli sertifikaatin arvoisen (SA) tuloksen alaraja ennen 1.3.2014 voimaan tullutta sääntöuudistusta. Suurin osa hyväksytyistä juoksuista on ollut yli 400 pisteen juoksuja. Pieni podengo on parhaimmillaan nopea, ketterä ja sitkeä maastovieheen saalistaja.

Vuosi	Kilpailleita koiria, kpl	Kilpailusuorituksia, kpl	Hyväksytyjä tuloksia ≥ 400 pistettä (ae+fin) tai ≥ 200 pistettä (ae), kpl	Hyväksytyjä tuloksia, ≥ 300 pistettä (ae+fin) tai ≥ 150 pistettä (ae), kpl	Hylättyjä suorituksia, kpl	Diskauksia, kpl	Käyttövalloita, kpl
2005	7	18	7	1	10	0	0
2006	9	23	10	3	9	1	1
2007	15	46	17	8	20	1	1
2008	17	46	25	3	18	0	1
2009	23	59	19	9	29	2	2
2010	18	39	19	9	11	0	0
2011	20	53	22	3	27	1	1
2012	30	83	36	8	39	0	2
2013	26	74	38	8	28	0	1
2014	21	46	22	9	15	0	3

Ajuekoe

Vinttikoirien ajuekokeeseen on osallistunut kaksi ajuetta v. 2014. Toinen kolmen koiran ajue sijoittui 10. sijalle 381 pisteellä ja toinen kahden koiran ajue 13. sijalle 138 pisteellä.

Agility

Muutamit podengot harrastavat agilityä kilpailutasolla. Alla olevassa taulukossa sarakkeissa "Kilpailevia koiria (kpl)" on samoja koiria useampaan kertaan johtuen siitä, että sama koira on kilpaillut ja tehnyt tuloksia joiakin vuosina useammassa tasoluokassa ja siirtynyt vaativammalle tasolle kesken vuoden.

Pienet sileäkarvaiset

Luokka	Kilpailevia koiria (kpl)			Kilpailevia koiria yhteensä (kpl)			Kilpailusuoritus (kpl)			Kilpailusuorituksia yhteensä (kpl)			0-tuloksia (kpl)			Muita hyväksytyjä tuloksia (kpl)			Hylättyjä suorituksia (kpl)			Käyttövaliot (kpl)
	Mini 1	Mini 2	Mini 3	Kaikki	Mini 1	Mini 2	Mini 3	Kaikki	Mini 1	Mini 2	Mini 3	Kaikki	Mini 1	Mini 2	Mini 3	Mini 1	Mini 2	Mini 3	Kaikki			
2009	1	2	12	2	12	15	17	44	4	1	1	6	1	1	3	7	13	13	0			
2010	1	1	13	3	6	25	1	32	1	1	0	2	0	4	0	5	20	1	0			
2011	2	2	13	3	31	20	23	74	9	8	4	21	10	4	2	12	8	17	0			
2012	2	1	24	4	22	25	11	58	5	7	0	12	3	6	4	14	12	7	0			
2013	1	0	23	3	4	0	59	63	3	0	21	24	0	0	15	1	0	23	0			
2014	0	1	22	2	0	3	41	44	0	3	22	25	0	0	11	0	0	8	0			

Pienet karkeakarvaiset

Luokka	Kilpailevia koiria (kpl)				Kilpailevia koiria yhteensä (kpl)				Kilpailusuoritus (kpl)				Kilpailusuorituksia yhteensä (kpl)				0-tuloksia (kpl)				Muita hyväksytyjä tuloksia (kpl)				Hylättyjä suorituksia (kpl)				Käyttövaliot (kpl)
	Mini 1	Midi 1	Mini 2	Mini 3	Kaikki	Mini 1	Midi 1	Mini 2	Mini 3	Kaikki	Mini 1	Midi 1	Mini 2	Mini 3	Kaikki	Mini 1	Midi 1	Mini 2	Mini 3	Mini 1	Midi 1	Mini 2	Mini 3	Mini 1	Midi 1	Mini 2	Mini 3	Kaikki	
2009	0	0	1	22	2	0	0	4	61	65	0	0	2	27	29	0	0	0	10	0	0	2	24	0					
2010	3	1	1	15	6	56	2	2	37	97	9	1	0	15	25	15	1	0	8	32	0	2	14	0					
2011	2	0	1	14	4	29	0	4	38	71	7	0	3	24	34	10	0	0	1	12	0	1	13	1					
2012	52	0	2	17	7	29	0	8	26	63	6	0	0	15	21	5	0	3	1	18	0	5	10	0					
2013	1	0	2	24	4	14	0	3	23	40	2	0	2	10	14	3	0	0	4	9	0	1	9	0					
2014	1	0	2	10	1	1	0	13	0	14	1	0	6	0	7	0	0	1	0	0	0	6	0	0					

Rallytoko

Yhdellä pienellä sileäkarvaisella podengolla on neljä tulosta vuodelta 2014. Samalla koiralla on samalta vuodelta neljä tulosta tottelevaisuuskokeesta.

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Joitakin pieniä portugalipodengoja käytetään Suomessa pienriistan metsästykseseen ja jäljestykseen. Virkakäyttöön pieniä portugalipodengoja ei käytetä. Portugalissa pieniä podengoja käytetään metsästykseseen.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Suomessa rodun käyttö metsästykseseen on vähäistä eikä monellekaan omistajalle mahdollista. Vinttikoirien ajue- ja maastajuoksukokeet ovat lähellä rodun alkuperäistä käyttöä ja harrastusmuoto, joka on lähes kaikkien saavutettavissa. Kaikilla pienillä podengoilla ei kuitenkaan ole niin vahvaa riistaviettä, että ne kiinnostuisivat maastajuoksuvieheestä, mutta ne koirat, jotka pärjäävät maastajuoksukokeissa saavat usein kilpailujen parhaita pistemääriä mikä tarkoittaa, että ne juoksevat älykkäästi ja ovat sitkeitä ja peräänantamattomia.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

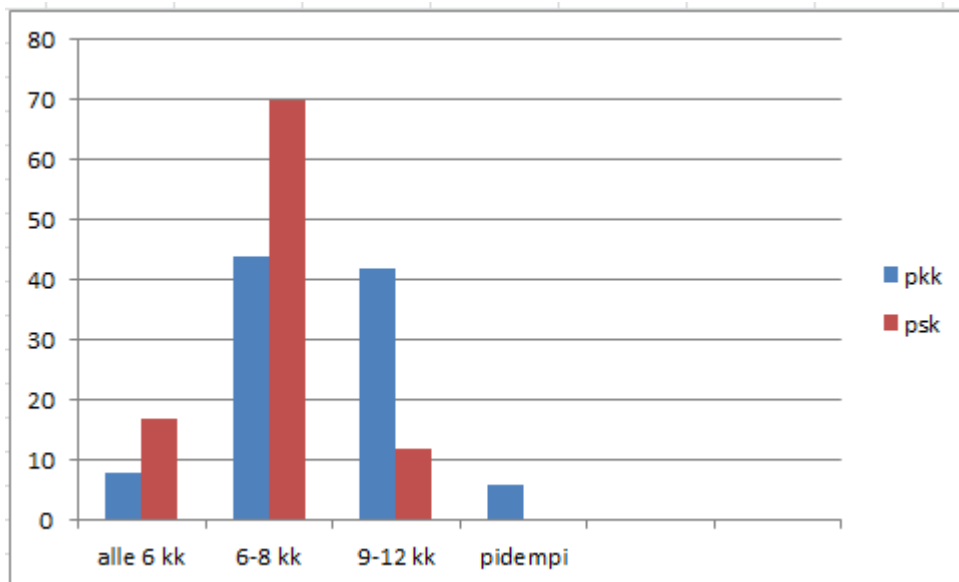
Yksinoloon liittyvät ongelmat

Suomen Portugalinpodengot ry teetti tammikuussa 2015 terveyst- ja luonnekyselyn, johon saivat vastata myös yhdistykseen kuulumattomat podengonomistajat. Vastausprosentit olivat oletetusta tämän hetkisestä koirakannasta pienten sileäkarvaisien osalta 22 % ja pienten karkeakarvaisien osalta 33 %. Vastata saattoi myös kuolleesta koirastaan. Näitä vastauksia oli sileäkarvaisista viisi ja karkeakarvaisista kymmenen. Tässä oletetaan, että kaikki nämä koirat on ilmoitettu kuolleiksi myös Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä. Vastauksista asteikolla 1/positiivisin – 5/negatiivisin positiiviseen yhteistulokseen on otettu huomioon vastaukset 1-3. Yritysten henkilökunnille suuntaamissa työtyytyväisyyskyselyissä käytetään samaa laskentatapaa.

Kyselyn perusteella 54 % pienistä sileäkarvaisista ja 63 % pienistä karkeakarvaisista jää aina yksin kotiin ongelmitta. Aina ongelmia ilmoitetaan 2 %:lle sileäkarvaisista ja 5 %:lle karkeakarvaisista. Tavaroita tuhoaa sileäkarvaisista 1 % aina ja 77 % ei koskaan. Vastavaat luvut karkeakarvaisien osalta ovat 3 % aina ja 72 % ei koskaan. Asteikon vastauksilla 4 - 5 (1/aina – 5/ei ollenkaan) laskettuna 13 %:lla sileäkarvaisista ja 6,5 %:lla karkeakarvaisista on aina tai lähes aina ongelmia yksinolon kanssa. Tässä sileäkarvaisien osuus on kaksinkertainen, joten koirien luonteessa näyttäisi tältä osin olevan eroa. Vapaissa vastauksissa mainitaan joidenkin koirien ulvovan yksin ollessaan ainakin jonkun aikaa.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Alla olevassa kaaviossa on luonne- ja terveystkyselystä saatujen tietojen perusteella pienten podengonarttujen juoksuvälit.

Alla olevaan taulukkoon on koottu tiedot kuinka monella terveystkyselyyn vastatuista nartuista on ilmoitettu olleen pentuja, pentueiden lukumäärä ja kuinka suurella osalla on kerrottu olleen tiinehtymisvaikeuksia tai ongelmia pentujen hoidossa.

Valeraskausongelmista kärsii n. 1/3 nartuista.

	pkk-narttu	psk narttu
Pentuja	25	32
% vastanneista	40	33
Pentueita kpl	34	56
Tiinehtymisvaikeuksia, %	6	13
Ongelmia pentujen hoidossa, %	0	0
Imettämisaika	5-9 vk	
Valeraskauksista kärsii, %	34	35
Hoitaa kuviteltuja pentuja, %	16	16
Häiritsevää pentujen hoitoa, %	5	10

Sosiaalinen käyttäytyminen

Luonnekysely

Kyselyssä saatiin luonteesta alla olevaan taulukkoon kerätyt vastaukset.

Luonnekyselyn tulokset	pkk	psk
	% vastauksista	
Tyytyväinen koiran luonteeseen	96	96
Riistaviettinen	43	54
Herkkähaukkuinen	34	36
Liian vilkas	16	14
Liian arka	14	7
Rohkea	72	87
Kiltti oman perheen jäsenille	94	98
Suhtautuu ystävällisesti tuttuihin ihmisiin	99	97
Suhtautuu ystävällisesti vieraisiin ihmisiin	91	91
Suhtautuu ystävällisesti tuttuihin koiriin	96	95
Suhtautuu ystävällisesti vieraisiin koiriin	77	85

Kyselyn perusteella omistajat ovat tyytyväisiä koiransa luonteeseen. Noin puolet vastaajista piti koiraansa riistaviettisenä. Podengo on metsästyskoira, ja vaikka sitä ei Suomessa juurikaan käytetä metsästyksessä ja monet podengot asuvat kaupungissa tai taajamassa (psk 63 %, pkk 78 %) eivätkä ne välttämättä pääse vapaana luontoon, voidaan tuloksen perusteella päätellä, että tämä rodunomainen piirre on säilynyt riittävän hyvin.

Liiallista arkuutta omistajat ovat ilmoittaneet pienille karkeakarvaisille useammin kuin pienille sileäkarvaisille. Sen kanssa yhdenmukaisesti pienten sileäkarvaisten osuus rohkeaksi kuvatusta koirasta on hieman suurempi kuin karkeakarvaisilla.

Valtaosalla koirista käyttäytyminen kotona, muita ihmisiä ja muita koiria kohtaan on hyvää.

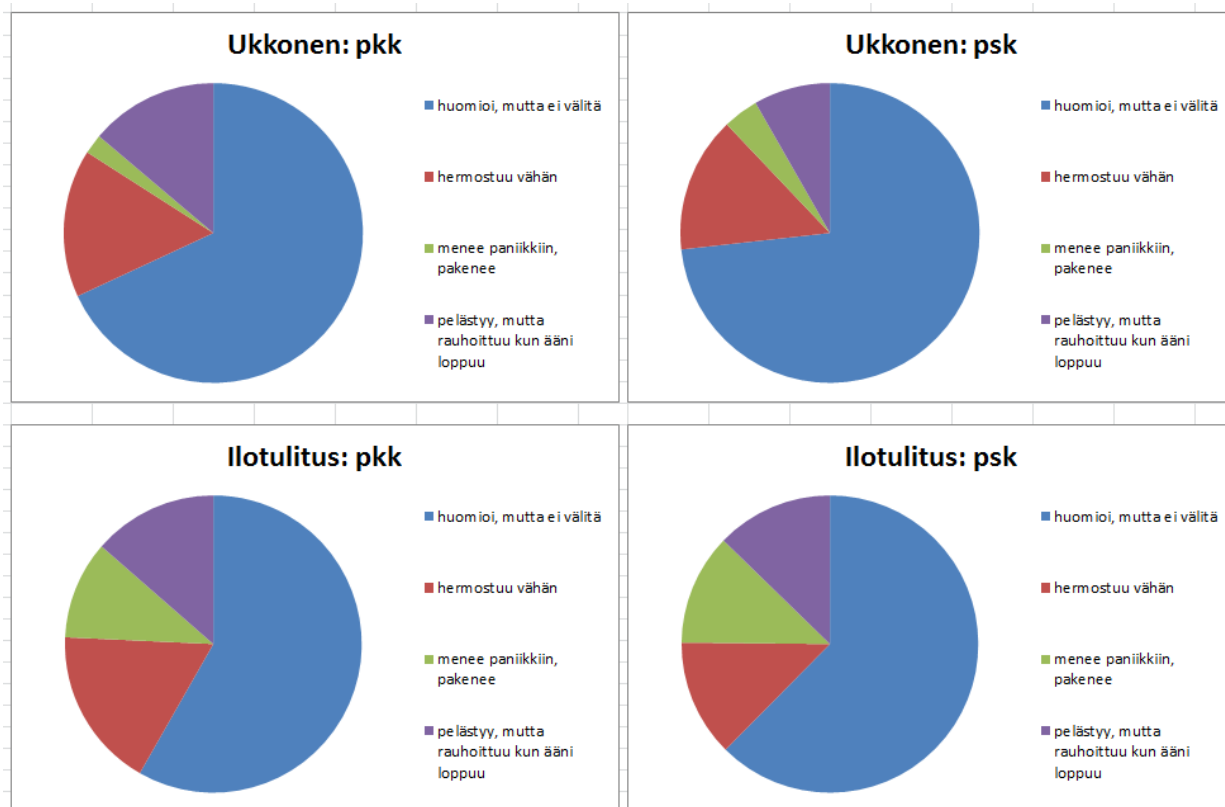
Vapaista kommentteista käy ilmi, että pieni podengo

- saattaa yrittää dominoida lapsia, mutta voi toisaalta olla hyvin lapsiystävällinen. Esiintyy pyrkimystä päästä arvojärjestyksessä mahdollisimman ylös.
- voi olla omistushaluinen omista tavaroistaan ja vahtia, jos tulee vieraita kylään. Toisaalta saattaa olla kaikille ihmisille hyvin ystävällinen.
- saattaa olla hankala esim. kynsiä leikatessa, mutta voi myös antaa tehdä kaikkia hoitotoimenpiteitä helposti. Useammassa vastauksessa mainittiin, että tassuihin koskeminen voi olla epämieluisaa.
- muutama vastaaja ilmoitti remmirähinäongelmasta.

Pelot ja ääniherkkyys

Alla on luonne- ja terveystieteistä saadut tiedot ukkoseen ja ilotulitukseen reagoimisesta.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Ikään liittyviä käytöshäiriöitä ei kyselyssä tullut esille muuten kuin muutaman koiran kohdalla, joilla näkö oli heikentynyt ja siitä johtuen koiran käytös oli muuttunut.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Pienessä portugalipodengossa ei ole sen kaltaisia rakenteellisia seikkoja, jotka voisivat haitata koiran elämää. Jonkin verran on ilmennyt niin voimakkaita allergioita, että ne haittaavat koiran arkielämää.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Yleisesti katsoen pienen portugalipodengon käyttäytymisessä tai luonteessa ei voida sanoa olevan merkittäviä ongelmia. Arkoja koiria on jonkin verran, vastanneista karkeakarvaisen arvioi araksi 14 % ja sileäkarvaisen 7 % (vastausasteikon luvut 4-5).

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Liialliseen arkuuteen tulisi jalostuksessa kiinnittää huomiota. Vihaisia ja arkoja koiria ei saa käyttää jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Rodulla ei ole Pevisa-ohjelmaa.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Legg-Perthes

Pienellä portugalinpengolla on tavattu sekä Suomessa että muissa maissa joitakin Legg-Perthes-tapauksia. Suomessa on tiedossa yhteensä 15 tapausta, joista 8 sileäkarvaisilla ja 7 karkeakarvaisilla. Nämä on saatu tietoon vuosien 2007-2014 aikana, joten ne edustavat näiden vuosien aikana rekisteröidyistä koirista 1,3 %:a sileäkarvaisilla ja 3,4 %:a karkeakarvaisilla. Legg-Perthesiin sairastunutta koira ei saa käyttää jalostukseen.

Legg-Perthesin tauti tunnetaan myös nimillä Legg-Calve-Perthes ja reisiluun pään avaskulaarinen tai aseptinen kuolio.

Legg-Perthesiä tavataan lapsilla ja koirilla, röntgenlöydökset ja histologinen kuva ovat molemmilla samanlaiset. Koirilla suurin osa tapauksista on toispuoleisia ja sairautta tavataan etenkin monilla terrieri- ja kääpiökoiraroduilla, mutta myös muilla pienillä roduilla. Tautia esiintyy yhtä paljon uroksilla ja nartuilla. Taudin syy on tuntematon, mutta muutokset johtuvat reisiluun pään verenkierron häiriöstä, joka johtaa luun kuolioitumiseen. Legg-Perthesin tauti on perinnöllinen ja sen on epäilty periytyvän autosomaalisesti väistyvästi ainakin manchesterinterriereillä, yorkshirenterriereillä, kääpiövillakoirilla, kääpiöpinsereillä ja mopseilla.

Oireet alkavat 4 - 11 kuukauden iässä takajalan ontumana. Ontuminen on aluksi lievää ja pahenee vähitellen. Joskus ontuminen havaitaan äkillisesti tapaturman yhteydessä. Koira aristaa lonkanivelen taivutusta ja nivelen liikerata on rajoittunut. Jos ontuminen on jatkunut pidempään, jalassa on havaittavissa sen käyttämättömyydestä johtuva lihaskato. Molemminpuolisessa taudissa ontuminen voi olla vaihtelevaa tai jatkuvasti pahempaa toisessa jalassa.

Koiran rotu yhdistettynä tyypillisiin oireisiin antaa aiheen epäillä Legg-Perthesin tautia. Diagnoosi voidaan varmistaa röntgenkuvauksen avulla. Oireiden alkaessa röntgenmuutokset ovat jo näkyvissä, mutta ne voivat olla vähäisiä ja muutosten näkymisen edellytyksenä on hyvälaatuiset röntgenkuvat. Röntgenlöydöksiä ovat reisiluun päässä olevat röntgenharvat pesäkkeet, lyhentynyt ja paksuuntunut reisiluun kaula, litistynyt ja epätasainen reisiluun pää ja leventynyt nivelrako.

Legg-Perthesin taudin hoito on kirurginen. Leikkauksessa reisiluun pää ja kaula poistetaan. Leikkauksen jälkeinen kuntoutus on tärkeää, jotta koira alkaa käyttää jalkaansa kunnolla ja heikentyneitä lihaksia saadaan vahvistettua. Ennuste on yleensä hyvä. Hoitamattomaan niveleen kehittyvä nivelrikko ja koira jää ontuvaksi.

Legg-Perthesin tautiin sairastunutta koira ei saa käyttää jalostukseen.

www.kennelliitto.fi/ ELT Anu Lappalainen

Epilepsia

Epilepsiatapauksia on yhdistyksen tiedossa kuusi tapausta. Epilepsiaan sairastunutta koira ei saa käyttää jalostukseen.

Koiran epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus.

Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojäkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsia-kohtaus tulee useimmiten nuorena, 1-5-vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsidiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta otetaan virtsa- ja verinäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta selittävää syytä löydy, koira

sairastaa epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsia-kohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kestoa lyhentää. Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan.

www.kennelliitto.fi Eläinlääkäri Nina Menna, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema

Allergia

Allergiasta kärsii kyselyyn vastanneiden omistajien pienistä podengoista 7 % sileäkarvaisista ja 9 % karkeakarvaisista. Yleisin allergian aiheuttaja on joku ruoka-aine. Oireet ovat eriasteisia iho-oireita häiritsevistä raapimisesta ihon rikkoutumiseen. Allergista koira ei saa käyttää jalostukseen.

Koiran atopia

Atopia on geneettisestä taipumuksesta aiheutuva tulehduksellinen ja kutiseva allerginen ihosairaus, jonka synnylle on perimän lisäksi olemassa useita altistavia tekijöitä, kuten koiran elinympäristö ja olosuhteet.

Atopia on elinikäinen vaiva, joka on kontrolloitavissa, muttei parannettavissa. Ruoka-aineallergia on koiralla atopiaa huomattavasti harvinaisempaa. Vain 10 % iho-oireisista koirista kärsii ruoka-aineallergiasta, jolloin koiralla on yleensä myös ruuansulatuskanavan oireita (ilmavaivat, ripuli). Atooppista tai allergista koira ei saa käyttää jalostukseen.

Atopia on tyypillisesti nuoren aikuisen koiran sairaus ja oireet alkavat suurimmalla osalla atooppikoista 6 kk – 3 vuoden iässä. Allerginen nuha, astma ja silmän sidekalvontulehdus ovat koiralla harvinaisia. Koira reagoi ihollaan ja atopia onkin koiran yleisin ihosairaus. Atopiaan liittyvien toistuvien ihon bakteeri- ja hiivatulehdusten esiintymisestä on päätelty, että atooppikkokoirilla olisi puutteellisesti toimiva soluvälitteinen immuunivaste. Atopialle tyypillistä on, että oireet helpottuvat ja pahenevat kausittaisesti ainakin sairauden alkuvaiheessa. Jos oireet ovat heti alkuun jatkuvia, voidaan hyvällä syyllä epäillä ruoka-aineallergiaa aiheuttajaksi.

Atooppinen iho kutisee, minkä seurauksena koira raapii ihonsa rikki. Turkki on hilseilevä ja huonokuntoinen sekä ohut tai jopa paikoin kalju. Niiltä alueilta, joissa kutina on voimakkainta, iho paksunee jatkuvan raapimisen ja kalvamisen seurauksena sekä tummuu. Muutokset paikallistuvat naamaan (huulet ja silmien ympäryks), korviin, tassuihin, jalkoihin, leukaan ja vatsan alle (kainalot ja nivuset). Joillakin koirilla jatkuva kutina aiheuttaa myös käyttäytymisen muutoksia, esim. ärtyisyyttä. Toistuvat korvatulehdukset ovat eräs tavallisimmista atooppikon iho-oireista.

Koiran kutinan syy on selvitettävä huolellisesti. Jos muuta selittävää syytä ei löydy ja koiralla on atopiadiagnoosin tekemiseen oikeuttavat oireet, koiralle tehdään joko ihotesti tai allergiavasta-aineita etsitään verestä. Koiran atopian hoitoon käytetään monia eri hoitomuotoja. Kaikkein tärkein on allergeenialtistuksen vähentäminen esim. toistuvien pesujen ja ympäristön saneerauksen avulla. Jollei näiden toimenpiteiden ja sekundaaristen bakteeri – ja hiivatulehdusten hallinnalla päästä riittävään lopputulokseen, voidaan allergiatestin tulosten perusteella aloittaa siedätyshoito ja/tai lääkehoito.

www.kennelliitto.fi / ELL Nina Menna, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema

Viralliset silmä- polvi- ja sydäntutkimukset

Kennelliiton virallisia tutkimustuloksia löytyy Koiranet-jalostustietojärjestelmään kirjattuna alla olevan taulukon mukaisesti. Silmiä ja polvia on sileäkarvaisilla tutkittu 15-16 %:lla ja karkeakarvaisilla 29-34 %:lla kaikista rekisteröidyistä koirista.

Viralliset silmä- polvi- ja sydäntutkimukset 1990-2014										
		Silmät		Polvet				Sydän		
	Syntyneitä	tutkittu	terveitä	tutkittu	terveitä	1-polvet	2-polvet	tutkittu	terveitä	sivuaäni kuuluu
psk	935	141	109	153	129	20	4	53	53	0
pkk	398	117	88	137	121	12	4	36	33	3

Silmäsairauksia on kirjattu seuraavasti:

Kaihi, distichiasis ja PRA 1990-2014				
	psk	% syntyneistä	pkk	% syntyneistä
kaihi	2: lievä	0,2	7: lievä-kohtalainen	1,8
distichiasis	12: todettu	1,3	16: todettu	4,0
PRA	-		3	0,7

Etenevä verkkokalvon surkastuma (PRA)

Kennelliiton Koiranet-jalostustietojärjestelmästä saatavien tietojen perusteella pienillä karkeakarvaisilla podengoilla on tavattu kolme PRA-tapausta vuosien 1990–2014 aikana. Pienille sileäkarvaisille podengoille taudista ei löydy merkintää. PRAhan sairastunutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

PRA eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia. PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja. PRA on löydetty yli 100 rodulla ja näistä ainakin 22:lla mutaatio on voitu paikallistaa. Se voi esiintyä millä tahansa rodulla. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen. Kliinisten oireiden ilmenemisikä ja eteneminen vaihtelevat liittyen PRA-muodon syntymekanismiin. Hyvin nuorella koiralla esiintyvä PRA:n muoto liittyy vääränlaiseen näköhermosolujen kehitykseen. Myöhemmällä iällä alkavassa PRA:ssa sen sijaan näköhermosolut kehittyvät normaalisti, mutta alkavat rappeutua. Useimmissa PRA:n muodoissa koira muuttuu ensin hämärässä epävarmaksi ja pelokkaaksi. Tämä johtuu hämäränäössä tärkeiden verkkokalvon sauvasolujen surkastumisesta. Myöhemmin koira sokeutuu kokonaan verkkokalvon tappisolujen surkastuessa. Silmäterä on laaja ja silmänpohjan lisääntynyt heijaste näkyy erityisen selvästi valon kohdistuessa laajentuneeseen mustuaiseen.

PRA:han ei ole hoitoa, mutta tutussa ympäristössä sokeakin koira voi pärjätä erittäin hyvin. Kokeellisesti koirille on käytetty geeniterapiaa näköhermosolujen perinnöllisessä sairaudessa, jossa periyttävä geeni on tunnettu. Diagnoosi tehdään yleensä silmänpohjan oftalmoskooppisessa tutkimuksessa. Verkkokalvon sähköisessä tutkimuksessa (ERG) voidaan havaita muutoksia näköhermosoluissa jo ennen oftalmoskooppisessa tutkimuksessa nähtäviä selviä verkkokalvon rappeutumamuutoksia.

www.kennelliitto.fi / ELL Päivi Vanhapelto ja ELL Anu Lappalainen

Perinnöllinen harmaakaihi

Kaihitapauksia on sileäkarvaisille pienille podengoille kirjattu kaksi ja karkeakarvaisille pienille podengoille seitsemän tapausta. Perinnölliseen harmaakaihiin sairastunutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Perinnöllinen harmaakaihi eli hereditäärinen katarakta samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Tunnettujen muotojen periytymismekanismi on yleensä autosomaalinen resessiivinen, mutta useimpien muotojen periytymismallia ei tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta voidaan mainita sokeritautiin liittyvä, hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä katarakta.

Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi eli linssin kovettuminen vanhalla koiralla ei ole varsinainen kaihimuutos, vaan normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Näkökykyyn se ei vaikuta. Perinnöllinen kaihi voidaan todeta perinnöllisten silmäsairauksien varalta tehtävässä silmätutkimuksessa. Erityisen tärkeää kaihin toteamisessa on viralliseen silmätutkimukseen kuuluva biomikroskooppitutkimus. Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomentelmällä. Paras leikkaustulos saadaan, kun leikkaus tehdään ennen kuin kaihimuutos on täydellinen. Hoidon edellytyksenä on se, että silmänpohja on terve. Perinnöllinen katarakta voi esiintyä yhdessä PRA:n kanssa, yleensä PRA:han liittyä kuitenkin ns. toissijainen kaihi.

www.kennelliitto.fi / ELL Päivi Vanhapelto ja ELL Anu Lappalainen

Ylimääräiset ripset

Ylimääräisiä ripsiä esiintyy eniten silmäsairauksista, mutta niitäkin kokonaisuudessaan vähän. Yhtä kohtalaiseksi arvioitua tulosta lukuunottamatta kaikki muut on arvioitu lieviksi.

Distichiasis / ektooppinen cilia

(Kennelliitto tallensi aiemmin yhteisellä nimikkeellä *cilia aberranta*) tarkoittaa ylimääräisiä ripsiä, jotka tulevat ulos joko normaalin ripsirivin sisäpuolelta luomen reunasta (*distichiasis*) tai luomen sisäpinnalta (ektooppinen cilia). **Caruncular trichiasis** tarkoittaa silmän sisänurkan ihon karvoja, jotka kääntyvät sarveiskalvon sisänurkan päälle ärsyttäen silmää. Luomen reunasta kasvavat ripset voivat kaartua ulospäin normaalien ripsien tavoin tai ne kääntyvät sisäänpäin kohti sarveiskalvoa. Ripset voivat olla pehmeitä tai kovia. Etenkin luomen sisäpinnan läpi suoraan sarveiskalvoa vasten kasvava ripsi voi aiheuttaa sarveiskalvon vaurioitumisen. Tämä ilmenee silmän siristelynä ja ylimääräisenä kyynelvuotona. Silmän sarveiskalvon pinnalla 'uivat', pehmeät *distichiasis*-ripset eivät yleensä aiheuta oireita.

Oireilevilta koirilta ripsiä voidaan poistaa nyppimällä, jolloin ne kasvavat uudestaan tai poistaa ne pysyvästi polttamalla tai leikkauksella. Vaiva on selvästi periytyvä, mutta periytymismekanismi ei ole tiedossa. Luokitellaan nykyään silmätarkastuksissa lieviin, kohtalaisiin ja vakaviin muotoihin.

www.kennelliitto.fi / ELL Päivi Vanhapelto ja ELL Anu Lappalainen

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä näkyvät kaikki eläinlääkärin tutkimuksen yhteydessä perinnölliseksi oletettavat silmäsairausdiagnoosit. Lausunnot tallennetaan Kennelliiton tietokantaan seuraavasti:

Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	Koiralla ei ole todettu minkään silmäsairauden oireita.
Sairaus: todettu	Koiralla on todettu lausunnossa mainittu sairaus.
Sairaus: avoin	Koiralla on todettu lausunnossa mainittuun synnynnäiseen sairauteen viittaavia oireita, mutta muutokset ovat epätyypillisiä.
Sairaus: epäilyttävä	Koiralla on todettu vähäisiä tai epätyypillisiä lausunnossa mainitun, ei-synnynnäisen sairauden oireita. Suositellaan uusintatutkimusta esimerkiksi vuoden kuluttua.

Muita silmäsairauksia on esiintynyt yksittäisiä tapauksia.

Polvilumpion sijoiltaanmeno (patellaluxaatio)

Polvilumpion sijoiltaanmenoa on virallisten tutkimusten mukaan tavattu alla olevan taulukon mukaisesti. Järjestelmään on kirjattu yksi pienen karkeakarvaisen polvitulos 3, vaikka se ei näykään vuositilastoissa. Jalostuksessa patellaluxaation raja-arvona on aste 2 (tätä huonompia koiria ei saa käyttää jalostukseen) ja suositellaan, että asteen 1 tai 2 koira yhdistetään tervepolvisen kanssa. Kennelliiton yleisen jalostuksen tavoiteohjelman mukaisesti jalostukseen ei saa käyttää koiraa, jonka tulos on 4. Polvien vuoksi ozeroituja koiria ei saa käyttää jalostukseen.

Polvet							
	Syntyneitä	tutkittu	terveitä	1-polvet	% syntyneistä	2-polvet	% syntyneistä
psk	935	153	129	20	2,1	4	0,4
pkk	398	137	121	12	3,0	4	1,0

Polvinivelen rakenteelliset heikkoudet altistavat patellaluksaatiolle eli polvilumpion sijoiltaan menolle. Jalka-asento on virheellinen ja polvilumpion telaurat ovat liian matalat.

Patellaluksaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Vika on periytyvä. Polvilumpion rakennetta säätelevät useat eri geenit, joiden esilletuloa myös ympäristö muokkaa.

Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti). Patellaluksaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I - asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III - asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV - asteen luksaatiossa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patellaluksaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos välttämättä ole lopullinen.

Lievien patellaluksaation muotojen hoidoksi riittää yleensä lepo ja kipulääkitys. Jos tämä ei auta, patellaluksaatiota voidaan hoitaa kirurgisesti. Leikkausmenetelmiä on useita. Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono.

Muutamat rodut kuuluvat patellaluksaation osalta PEVISA:aan.

Arvostelussa käytetään Putnamin asteikkoa. Luksaatio voi olla mediaalinen tai lateraalinen (tai molempia):

0	Polvilumpio ei luksoidu.
Aste 1	Polvinivel on lähes normaali. Polvilumpiota voidaan liikutella helpommin kuin normaalisti ja patella saadaan luksoitumaan mikäli polvea samalla ojennetaan. Patella saattaa luksoitua ajoittain, mutta se palautuu itsestään paikoilleen. Polvilumpion suoran siteen kiinnityskohta saattaa olla lievästi kiertynyt.
Aste 2	Polvilumpio on tavallisesti paikoillaan raajan ollessa ojennettuna. Lumpio luksoituu polvea koukistettaessa tai rotatoitaessa (kierrettäessä) ja pysyy poissa telaurasta kunnes se asetetaan takaisin paikoilleen. Sääriluun (tibia) yläosa on kiertynyt jopa 30 astetta sisäänpäin (pienet koirat).
Aste 3	Polvilumpio on yleensä luksoituneena. Lumpio saadaan asetettua tilapäisesti paikoilleen. Sääriluun yläosa on kiertynyt jopa 30–60 astetta.
Aste 4	Polvilumpio on pysyvästi sijoiltaan, eikä se pysy telaurassa ilman leikkausta. Sääriluun yläosa kiertynyt jopa 90 astetta.

www.kennelliitto.fi / ELT Anu Lappalainen

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Koiranet-jalostustietojärjestelmästä poimitut kuolinsyytilastot kertovat, että syöpään on kuollut yhteensä kolme pientä podengoa. Sydänsairauteen ilmoitetaan kuolleen kaksi pientä podengoa. Tapaturman tai liikennevahingon johdosta on kuollut yhdeksän pientä podengoa. Vanhuuteen kuolleiden iät ovat vaihdelleet runsaasta 12 vuodesta yli 16 vuoteen. Vanhuuteen kuolleiden perusteella pieni podengo on varsin pitkäikäinen koira, mutta jossain määrin tapaturma-altis. Suurelle osalle kuolleista ei ole ilmoitettu kuolinsyytä.

Pienet sileäkarvaiset (24.1.2015)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Iho- ja korvasairaudet	1 vuotta 9 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	13 vuotta 5 kuukautta	1
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	3 vuotta 8 kuukautta	1
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	1 vuotta 1 kuukautta	1
Luusto- ja nivelsairaus	7 vuotta 2 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	4 vuotta 3 kuukautta	1
Sisäeritysrauhasten sairaus	11 vuotta 2 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 0 kuukautta	4
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	14 vuotta 7 kuukautta	3
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	9 vuotta 3 kuukautta	36
Kaikki yhteensä	8 vuotta 8 kuukautta	50

Pienet karkeakarvaiset (24.1.2015)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Kasvainsairaudet, syöpä	8 vuotta 5 kuukautta	2
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 6 kuukautta	1
Silmäsairaus	9 vuotta 5 kuukautta	2
Sydänsairaus	11 vuotta 4 kuukautta	2
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 8 kuukautta	5
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	15 vuotta 2 kuukautta	2
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	7 vuotta 2 kuukautta	9
Kaikki yhteensä	8 vuotta 1 kuukautta	23

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Keskimääräiset pentuekoot ovat pysyneet melko samoina. Sileäkarvaisilla pienillä podengoilla pentuekoko on hieman suurempi kuin karkeakarvaisilla.

	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
psk	3,1	3,1	3,4	3,6	2,8	3,1	2,7	3,3	3,1	2,7
pkk	2,6	2,2	2,3	2,9	2,9	2,6	2,9	2,4	3,3	3

Astumisvaikeudet

Pienillä podengoilla ei ole astumisvaikeuksia. Astuminen sujuu joko täysin ilman ihmisen apua tai ihmisen auttaessa. Yksi vastaajista oli käyttänyt keinosiemennystä.

	pkk-narttu	psk-narttu
Astutus ei suju ilman ihmisen apua, %	3	5
Ihminen auttaa hieman, %	11	14
Ihmisen ei tarvitse puuttua, %	14	25

Tiinehtymisvaikeudet

Tiinehtymisvaikeuksista ilmoitettiin 13 %:lle sileäkarvaisista pienistä podengoista ja 6 %:lle karkeakarvaisista.

Synnytysongelmat

Jonkinasteisista synnytysongelmissa raportoi vajaa kolmannes pentuja saaneiden narttujen omistajista. Kyselyn perusteella ei käynyt ilmi, minkälaisista ongelmista oli kyse. Lääkärinapua on tarvittu syntyneistä pentueista 18 % pienistä sileistä ja 15 % pienistä karkeista.

	pkk-narttu	psk-narttu
Synnytysongelmia, %	29	27
Lääkärinapua, %	15	18

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Pentujen hoitoon ei ole kerrottu liittyvän ongelmia.

Pentukuolleisuus

Kuolleita pentuja on ilmoitettu syntyneen pienten sileäkarvaisten pentueissa 27 %:lle ja karkeakarvaisten pentueissa 18 %:lle. Luvut vaikuttavat korkeilta, mutta on huomioitava, että ne on saatu kyselyyn vastanneilta eivätkä kuvaa rodun koko tilannetta.

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

Terveyskyselyyn vastanneiden pentueissa on kahdessa karkeakarvaisten ja viidessä sileäkarvaisten pentueissa ollut synnyttäisiä vikoja tai epämuodostumia.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Pieni podengo on rakenteeltaan liioitteleman peruskoira. Sillä ei ole mitään liioiteltuja anatomisia piirteitä, jotka altistaisivat yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Legg-Perthes-tapauksia on tiedossa 15, joista 8 sileäkarvaisilla ja 7 karkeakarvaisilla. Nämä on saatu tietoon vuosien 2007–2014 aikana, joten ne edustavat näiden vuosien aikana rekisteröidyistä koirista 1,3 %:a sileäkarvaisilla ja 3,4 %:a karkeakarvaisilla.

Allergioista ilmoitettiin terveystarkastuksessa 12 sileäkarvaiselle ja 10 karkeakarvaiselle, jotka edustavat 1,6 ja 3 %:a oletetuista elossa olevista kannoista. Allergia voi johtaa myös antibioottiresistenssiin, jos siitä johtuvia tulehduksia joudutaan toistuvasti hoitamaan lääkekuureilla.

Lisääntymisongelmaa pienillä podengoilla ei ole.

Aiemmassa JTOssa yhtenä tavoitteena oli alapurennan vähentäminen. Terveystarkastuksessa saatiin alla oleva tulos:

	pkk	%	psk	%
alapurenta	8	7,5	7	7,5
yläpurenta	3	2,8	4	4,3
tasapurenta	1		1	
vinopurenta	1		1	

Molemmilla karvanlaaduilla alapurentaisten osuus on 7,5 % kyselyyn vastanneista, mitä voidaan pitää riittävän hyvänä tuloksena.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/attachments/rotumaaritelmat/fci_5/5portpod.pdf

Pieni sileäkarvainen podengo on rakenteeltaan yhtenäisempi kuin pieni karkeakarvainen. Karkeakarvaisessa näkyy vielä rotumuunnoksen myöhäinen synty. Ensimmäinen pieni karkeakarvainen podengo on rekisteröity Portugalissa vasta v. 1976. Aluksi pienet karkeakarvaiset podengot olivat usein kääpiökasvuisia keskikokoisia podengoja, kunnes 1980-luvulla pientä karkeakarvaista muunnosta ruvettiin kehittämään systemaattisesti. Epäyhtenäisyyttä rotumääritelmään nähden näkyy usein vielä turkin laadussa ja pituudessa, kallon linjoissa, silmien pyöreyydessä, eturaajojen kaarevuudessa ja vaihtelevuudessa rungon mittasuhteissa.

Rotumääritelmä uudistettiin FCIssä v. 2008. Aiemmassa rotumääritelmässä pienelle podengolle sallittiin jonkin verran käyrät "ranskalaiset" eturaajat, mutta uudistetun määritelmän mukaan eturaajojen tulee olla suorat, kuten on keskikokoisella ja suurella portugalinpodengolla. Käyriä eturaajoja esiintyy kuitenkin vielä melko paljon.

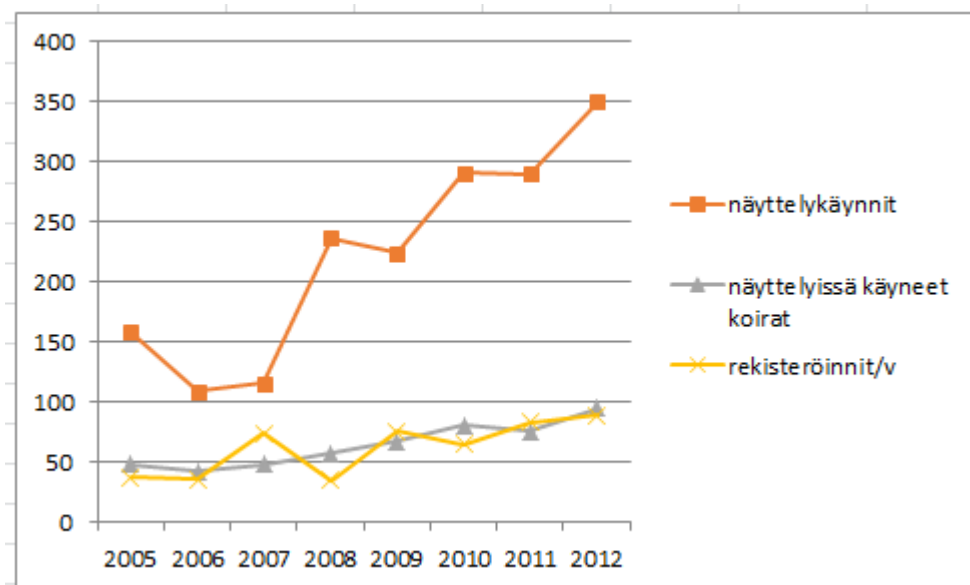
Rotumääritelmään ei ole kirjattu vaatimuksia, joiden johdosta rodulla olisi, tai sille olisi kehittymässä piirteitä, jotka altistaisivat koirat hyvinvointiongelmille.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

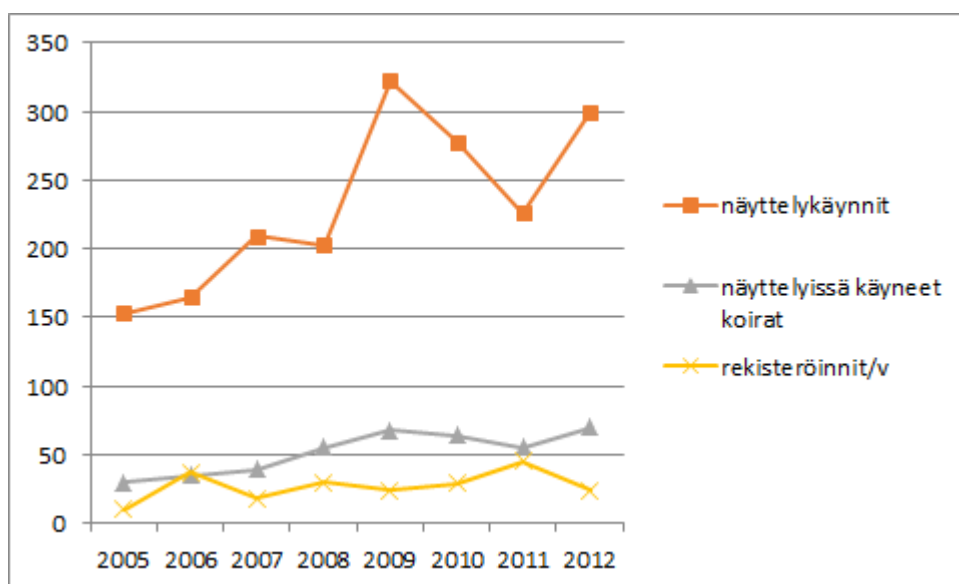
Rodun koirien näyttelykäynnit

Näyttelyissä käyneiden koirien sekä näyttelykäyntien lukumäärät ovat jatkuvassa kasvussa. Alla olevissa taulukoissa näkyy näyttelykäyntien kehitys.

Pienten sileäkarvaisten näyttelykäynnit, näyttelyissä käyneiden koirien lukumäärät sekä rekisteröinnit 2005–2012

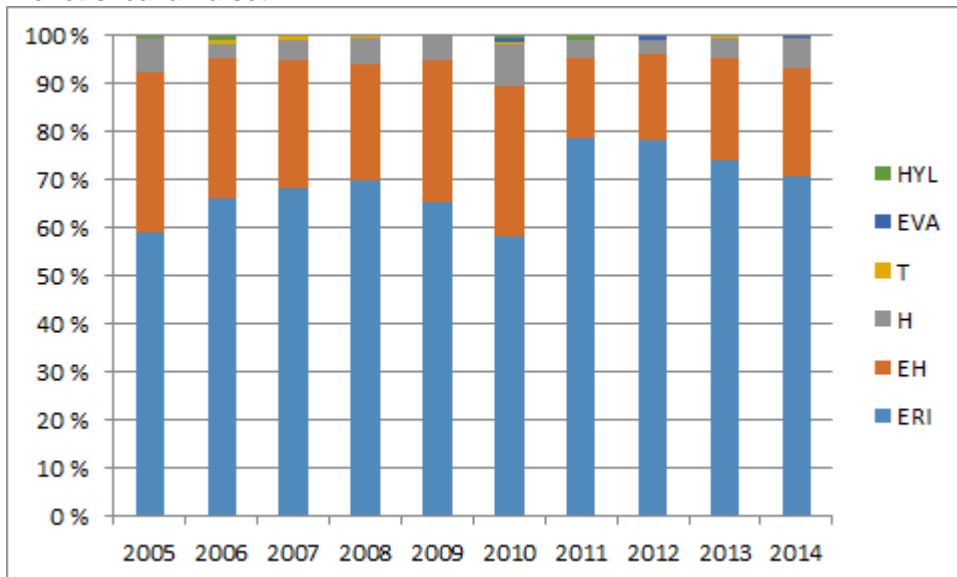

Pienten karkeakarvaisten näyttelykäynnit, näyttelyissä käyneiden koirien lukumäärät sekä rekisteröinnit 2005–2012

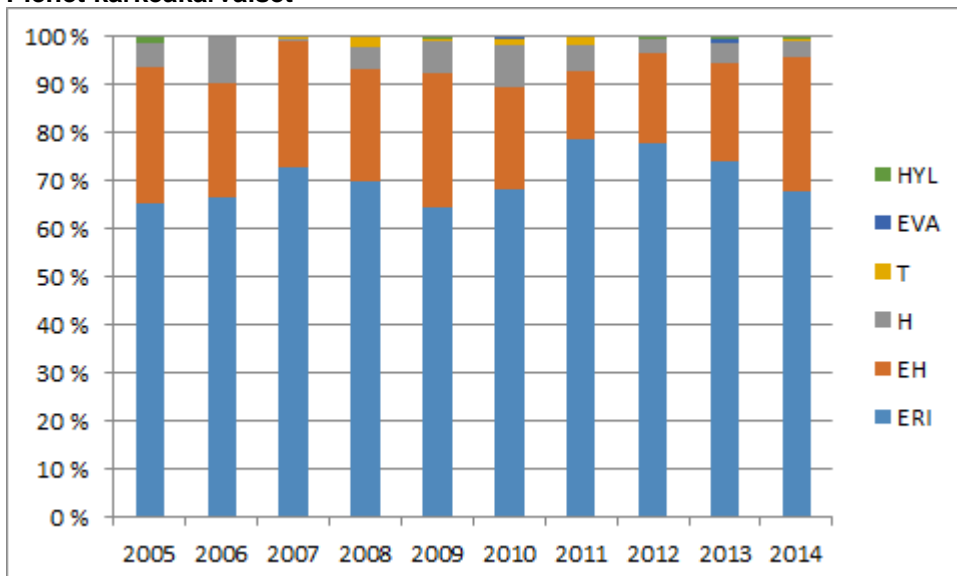
Alla olevissa kuvaajissa on vuosien 2005–2014 aikana näyttelyissä saatujen laatumainintojen jakauma. Sileäkarvaisille on kahta vuotta lukuunottamatta tullut ERI-laatumainintoja yli 60 %:lle näyttelyssä käyneistä. Hylättyjä on tullut 9 (1-3/v) ja EVA-tuloksia 6 (2/v). Yleisimmät HYL-tuloksen syyt ovat olleet purenta ja värivirheet.

Pienet sileäkarvaiset

Karkeakarvaisille on tullut ERI-laatumainintoja yli 60 %:lle näyttelyssäkäyneistä. Hylättyjä on tullut 7 (1-2/v) ja EVA-tuloksia 3 (1-2/v). Yleisimmät HYL-tuloksen syyt ovat olleet purenta ja värivirheet.

Pienet karkeakarvaiset

Näyttelyissä käyneiden koirien osuus vuosittaisista rekisteröinneistä on niin suuri, että se yhdistettynä palkintosijajakaumaan kertoo, että pienten podengojen ulkomuoto vastaa hyvin rotumääritelmää.

Rodun koirien jalostustarkastukset

Podengoille on pidetty tähän mennessä vain yksi jalostustarkastus. Siellä oli kaksi pientä sileäkarvaista ja kaksi pientä karkeakarvaista podengoa. Kaikki saivat tarkastuksessa hyväksytyt tulokset.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Pieni portugalinpodengo on rakenteeltaan sopusuhtainen pieni koira. Rungon pituus on n. 20 % suurempi kuin säkäkorkeus. Sileäkarvaisella rotumuunnoksella turkki on lyhyttä ja sileää, karkeakarvaisella pidempää ja karkeaa.

Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on olla kaninmetsästyskoira. Rakenteensa puolesta pieni podengo soveltuu tähän tehtävään myös nykypäivänä. Se on edelleen kestävä, nopea ja tarkkanäköinen. Nyttemmin koira mainitaan myös seurakoiraksi ja vahtikoiraksi. Pieni podengo voi olla herkkähaukkuinen, joten sen perusteella se voi olla myös hyvä vahtikoira. Tiedossa ei ole, että pieni podengo olisi Suomessa varsinaisena vahtikoirana, vaikkakin se pihalla ollessaan saattaa ilmoittaa herkästi ympäristössä tapahtuvasta liikehinnästä.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Pienellä podengolla on terveystarkastuksen perusteella n. 11 %:lla ala- tai yläpurentaa. Siihen tulee jalostuksessa kiinnittää huomiota. Samoin tulee kiinnittää huomiota eturaajojen käyryyteen ja pyrkiä vähentämään sitä.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodun ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma laadittiin v. 2005 ja hyväksyttiin Kennelliitossa v. 2007. Viisivuotispäivitys tehtiin v. 2010 ja päivitysversiona korjattiin v. 2011. Päivitetty versio hyväksyttiin Kennelliitossa v. 2013. Päivitetyt version voimassaolokausi oli 2013-2015.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Koiri	synt. vuosi	Psk jalostusuros						Jäkeläisten polvet					Jäkeläisten silmät				
		terveys	näytely	koje	pen-tueet	pennut yht.	2. pol- vessa	ss-% 3 pol- vee	tutkit- tu	synty- nelistä	OK	lux- as te	terveet tutki- tuista	tut- kittu	OK	Diagn.	terveet tutki- tuista
1 PASTEL DA PRAIA DO RIBATEJO	2004	-	ERI	-	10	40	129	0,39-3,91	6	15 %	3	0/1	83 %	7	3	ixlasia- nen rappeu- tunut 1x kaihi	71 %
2 GELO DA PRAIA DO RIBATEJO	2009	-	C.I.B	-	7	32	12	1,96-2,73	2	6 %	2	-	100 %	2	2	-	100 %
3 ZORRO DA PRAIA DO RIBATEJO	2006	-	C.I.B	-	10	30	43	0,78-4,10	4	13 %	2	1x0/1 1x1/0 0/1	50 %	2	2	-	100 %
4 TÄHTITAIVAAN WIKTOR	2008	-	C.I.B	-	6	24	-	0,00-6,47	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 BEOLINE ENVIS	2005	Lonkat A/A	MVA	-	7	21	14	0,20-6,17	2	10 %	-	1x1/1 1x0/1	0 %	-	-	-	-
6 VASCO DA GAMA DO VALE NEGRO	2008	Silmät ok Polvet 0/0 Kynärit 0/0 Lonkat B/B	MVA	-	3	21	18	0,00-0,39	6	29 %	6	-	100 %	6	6	-	100 %
7 NOBRE DE VALE DO CRUZ	2005	Polvet 0/0	MVA	-	7	18	24	1,18-4,80	3	28 %	3	-	100 %	1	1	-	100 %
8 TÄHTITAIVAAN HÄKSÄTIN	2007	Silmät ok. Polvet 0/0 Sydän ok	C.I.B	VICY	6	17	7	0,39-1,89	3	18 %	3	-	100 %	3	3	-	100 %
9 BOA PINTA DO VALE NEGRO	2009	Silmät ok Polvet 0/0 Kynärit 0/0 Lonkat A/A	C.I.B	VICY	4	17	8	0,00-3,32	9	33 %	8	0/1	89 %	7	7	-	100 %
10 ROXINOL DO VALE NEGRO	2007	Silmät ok Polvet 0/0 Kynärit 0/0 Lonkat A/A Sydän ok	C.I.B	-	3	14	14	0,00-1,95	7	30 %	6	0/1	86 %	7	3	2x distich.	71 %
11 DJDUMLE CORACAO DE BOI	2011	Silmät ok	EH	-	4	14	-	0,98-1,39	1	7 %	1	-	100 %	1	-	1x distich/ PPM, iris- iris	0 %
12 TÄHTITAIVAAN EEMELI	2005	-	C.I.B	-	4	14	10	3,08-7,04	-	-	-	-	-	1	1	-	100 %
13 TÄHTITAIVAAN ULF	2006	-	-	-	4	12	12	1,17	2	17 %	2	-	100 %	1	-	ix lasia- nen rap- peutunut	0 %
14 NELSON	2007	Polvet 0/0	MVA	-	3	12	3	3,13-6,69	6	30 %	3	1/0	83 %	6	6	-	100 %
15 DUENDE O CAÇADOR DO COELHO	2011	Silmät ok. Polvet 0/0	MVA	-	3	11	-	0,20-11,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16 LILL JÄGARENS HERAKLES	2008	Silmät ok Polvet 0/0 Kynärit 0/0 Lonkat B/B	MVA	ALO 1, TOKO SERT, LUVA, AGI	3	10	6	0,00-9,19	1	10 %	1	-	100 %	2	2	-	100 %
17 BEOLINE WYN	2009	Polvet 0/0	-	-	3	10	-	2,37-3,16	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18 ELO	2010	Silmät: distich. Polvet 0/0	ERI	-	2	10	-	0,20-0,39	4	40 %	3	0/1	75 %	4	3	1x distich.	75 %
19 TÄHTITAIVAAN OMAR	2005	-	SERT	-	3	9	18	1,76-8,91	3	36 %	4	1/0	80 %	4	3	1x distich.	75 %
20 BEOLINE DIDDY	2009	Polvet 0/0	SERT	-	3	9	-	3,17-6,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tutkittuja koiria yhteensä									63				56				
Tutkittuja 2005-2014 rekisteröidyistä (648 koiraa)									10 %				9 %				

	Koira	synt. vuosi	Psk jostusnettu						Jälkeliisten polvet						Jälkeliisten silmät			
			terveys	näytely	koe	pen-tueet	pen-nut yht.	2. pol- vessa	ss-% 5 pol-vea	tutkit-tu	synty-neistä	OK	lux-aste	terveet tutki-tuista	tut-kittu	OK	Diagn.	terveet tutki-tuista
1	TÄHTITAI-VAAN MIA	2005	-	C.J.B	-	5	24	55	0,78-16,91	4	17 %	2	1x1/0, 1x1/0, 0/1	50 %	2	2	-	100 %
2	TÄHTITAI-VAAN EMMA	2005	Silmät ok Polvet 0/0	MVA	VICA	4	22	38	0,00-7,23	11	50 %	9	1x1/0, 1x1/2	82 %	10	9	1x distich. e ktooppi chilla : todettu	90 %
3	TÄHTITAI-VAAN EMMI	2005	-	C.J.B	-	3	16	39	1,37-3,91	3	19 %	3	-	100%	3	3	-	100 %
4	VUTTO'S BEJO	2006	Silmät ok Polvet 0/0	EH	-	4	14	6	0,98-9,19	-	-	-	-	-	1	0	1x distich. PPM,iris-iris tod.	0 %
5	ENCAUTOM'S ARE YOU NUTS	2008	Silmät ok Polvet 0/0	ERI	-	3	13	-	0,20-0,59	4	31 %	4	-	100%	4	3	1x distich.	75 %
6	DORI DE VEDRAS	2006	Polvet 0/0	MVA	VICA	3	12	28	0,00-1,76	7	58 %	7	-	100%	7	5	1x distich. 1x distich	71 %
7	LUCKY	2009	Silmät: distich. Polvet 0/0	MVA	-	3	10	-	0,78-0,98	2	20 %	2	-	100%	2	2	-	100 %
8	TÄHTITAI-VAAN JANINA	2007	Lasiaisen rappeuma todettu Polvet 0/0	C.J.B	-	4	10	6	0,00-3,13	3	30 %	3	-	100%	3	3	-	100 %
9	TÄHTITAI-VAAN KIELO	2009	-	C.J.B	-	2	10	-	1,76-3,98	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	BEOLINE DIONISE	2009	Polvet 0/0	MVA	-	2	10	3	0,00-1,57	3	30 %	3	-	100%	-	-	-	-
11	TÄHTITAI-VAAN WIOLA	2010	-	-	-	2	10	-	1,76-3,98	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	TÄHTITAI-VAAN PERNILLA	2009	Silmät ok Polvet 0/1	EH	-	2	10	-	2,73-3,13	1	10 %	1	-	100%	1	1	-	100 %
13	KOHAH'S BLONDY	2009	-	MVA	-	2	10	-	0,20	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	TASSURALIN BIG BERTHA	2007	Silmät: ok.	MVA	-	3	10	1	0,00-5,13	4	40 %	4	-	100%	4	4	-	100 %
15	MOLA	2005	-	ERI	-	2	10	-	0,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	TÄHTITAI-VAAN DIANA	2007	-	C.J.B	-	2	10	2	1,17-1,76	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	TÄHTITAI-VAAN CARITA	2009	Silmät ok Polvet 0/0	MVA	-	3	10	-	0,20-3,98	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	LILL JÄGARENS FUNNY	2006	Silmät ok Polvet 1/2	MVA	-	2	9	3	0,00-0,59	7	78 %	6	0/1	86 %	7	6	1x näköhermon vajaa-kehitys, mikropapilla : todettu	86 %
19	TÄHTITAI-VAAN BELLA	2005	-	EH	-	3	9	0	1,76-6,26	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	BEOLINE DECANter	2005	Polvet 0/0	EH	-	2	9	10	3,16-6,69	3	33 %	3	-	100%	-	-	-	-
Tutkittuja koiria yhteensä										52					44			
Tutkittuja 2005-2014 rekisteröidyistä (648 koiraa)										8 %					7 %			

	Kolra	Pikk jalostusuros						Jalkeläisten polvet				Jalkeläisten silmät							
		synt. vuosi	terveys	näytely	ko	pentueet	pannut yht.	ss-% 5 polvea	tutkittu	syntyneistä	OK	luxeasta	terveet tutkituista	tutkittu	OK	diagnoosi	terveet tutkituista		
1	FARO DA TERRA DE MONTOITO	2005	Silmät: distich. Polvet 0/0 Kynnarät 0/0 Lonkat A/A Sydän ok	ERI	-	5	13	0,39- 3,66	6	46 %	6		100 %	6	6		100 %		
2	IREZUMI NASCER DO SOL	2006	Silmät ok Polvet 0/0	C.I.B	VICA	4	13	0,00- 13,04	10	77 %	10		100 %	9	9		100 %		
3	HERMAN DO VALE NEGRO	2005	-	vars- SERT	-	4	12	1,56- 5,20	-	-			-	-			-		
4	BISCOITO MANUEL DE VILA CARDIJO	2011	Silmät ok Polvet 0/0	MVA	-	4	11	0,59- 1,76	-	-			-	-			-		
5	FAIROS NABO	2006	-	MVA	-	4	11	0,00- 1,36	7	64 %	7		100 %	6	4	1xPRA 1xPRA epäil.	67 %		
6	SANDEISAN GALANTEADOR	2008	Silmät PRA Polvet 0/0 Kynnarät 0/0 Lonkat A/A Sydän ok	MVA	KVA- M	2	8	1,27- 2,34	2	25 %	2		100 %	2	2		100 %		
7	COSME	2005	Polvet 0/1	C.I.B	-	4	8	1,17- 16,05	-	-			-	-			-		
8	FAZ FIGURA DO VALE NEGRO	2009	Silmät: distich. Polvet 1/1	MVA	-	2	8	1,56- 3,32	5	63 %	5		100 %	5	4	1xpuutt. Kynälika- navan aukko	80 %		
9	MARELLA BOMBOM	2005	Silmät: distich., puutteell.kynä- likanavan aukko Polvet 0/0	C.I.B	-	2	7	5,18- 6,11	3	43 %	3		100 %	2	1	1xdistich.	50 %		
10	IREZUMI POR DO SOL	2006	Silmät ok Polvet 0/0 Kynnarät 0/0 Lonkat A/A	C.I.B	VICA	3	6	1,95- 3,71	-	-			-	-			-		
11	SANDEISAN CARAMELO	2004	Silmät PPM Polvet 0/0 Kynnarät 0/0 Lonkat A/A	C.I.B	VICA AGI	3	6	0,00- 0,78	3	50 %	1	2/1, 1/1	33 %	2	1	1xdistich.	50 %		
12	BELMEX HIPOCAMPO	2005	Polvet 1/1	SERT	-	2	6	0,00- 9,38	3	50 %	3		100 %	3	1	2xdistich.	33 %		
13	IREZUMI ABRIGO DE VENTO	2006	Silmät ok Polvet 0/0 Kynnarät 0/0 Lonkat A/A	MVA	-	4	6	3,43- 7,79	2	33 %	2		100 %	1	1		100 %		
14	REBUCADO DE VIAMONTE	2009	-	MVA	-	2	6	3,52- 3,71	-	-			-	1		1xdistich.	0 %		
15	SMAUGHTERER'S BOREAS	2010	-	MVA	-	3	6	1,62- 18,02		0 %			-				-		
16	PENNI DO VALE DO JUIZ	2011	Silmät ok Polvet 0/0	MVA	VICY	3	6	0,20- 2,20	1	17 %	1		100 %	1	1		100 %		
17	SMAUGHTERER'S REVOLVER	2011	-	SERT	-	2	3	2,93- 6,89	-	-			-	-			-		
18	SOLEIRO DO VALE DO CUTILBRO	2000	-	-	-	1	3	0,00	1	20 %	1/1		0 %	-			-		
19	JAHANIAN COSIMO	2007	Silmät ok Polvet 0/0 Kynnarät 0/0 Lonkat B/B	MVA	-	1	4	2,13	2	50 %	2		100 %	2	2		100 %		
20	XUPAXUPA DO VALE NEGRO	2008	Polvet 0/0	MVA	-	1	4	3,91	2	50 %	2		100 %	-			-		
Tutkittuja kolria yhteensä								47									40		
Tutkittuja 2005-2014 rekisteröidyistä (290 kolraa)								17 %									14 %		

	Koirs	Pääjalostusarttu						Jälkeläisten polvet					Jälkeläisten silmät				
		synt. vuosi	terveys	näytely	koe	pentueet	pennut yht.	ss-% 3 polvea	tutkittu	syntyneistä	OK	luxeeste	terveet tutkituista	tutkittu	OK	diagnoosi	terveet tutkituista
1	MARCELA	2003	Polveto/0	C.I.B	-	4	12	0,78-16,05	1	0	2/2		1		distich.	0%	
2	SAN DEISAN ENCANTA	2006	Silmät: ok Polveto/0 Kynnärät/0 Lonkat A/A Sydän ok	C.I.B	-	3	12	2,33-4,13	8	1	8	100%	8	8		100%	
3	FILETE DO VALE DO CUTILEIRO	2003	Silmät ok Polveto/0	SERT	-	4	11	1,56-1,89	-	-			-				
4	BELMEX OBRA-PRIMA	2008	-	C.I.B	-	4	10	0,00-18,02	-				-				
5	IREZUMI VINHO VERDE	2010	Silmät: ok Polveto/0 Sydän ok	C.I.B	-	2	8	1,76-15,04	2	0	2	100%	2	2		100%	
6	HARPA DA TERRA DE MONTIOTO	2007	Silmät: ok Polveto/0 Kynnärät/0 Lonkat A/A Sydän ok	SERT	-	3	8	0,20-0,78	4	1	4	100%	3	3		100%	
7	SAN DEISAN DEUCIA	2006	Silmät: ok Polveto/0 Kynnärät/0 Lonkat A/A Sydän ok	C.I.B	VICY	2	8	1,32-2,34	3	0	3	100%	3	1	2x distich.	33%	
8	AMEIXA DOCE DO VALE DO CUTILEIRO	2006	Polveto/0	MVA	-	3	7	1,56-9,38	-				0				
9	HIRSITUVAN HEINÄHÄTTU	2010	Silmät: ok Polveto/0 Kynnärät/0 Lonkat C/C	MVA	-	3	7	0,59-5,15	2	0	2	100%	2	2		100%	
10	KIRMIX DANA	2003	Silmät ok Polveto/0	MVA	VICA	3	6	0,00-0,39	4	1	3	1/1	75%	1	1		100%
11	SAN DEISAN GENGIBRE	2008	Silmät: PRA: Epäilyttävä Polveto/0 Sydän ok	MVA		1	3	1,56	4	1	4	100%	4	3	1x puutt. kynnäräkanava aukko	75%	
12	AMALIA DO VALE NEGRO	2008	Polveto/1	varasert		2	5	3,91-10,16	2	0	2	100%	-				
13	SMAUGHTERER'S ARTEMIS	2010	-	C.I.B		2	3	2,93-8,20	-				-				
14	JAHANIAN DOINZELA	2008	Silmät: Distichiasis tod. Polveto/0 Kynnärät/0 Lonkat A/A Sydän ok	SERT		1	4	2,13	2	1	2	100%	2	2		100%	
15	MARELLA FADA	2007	Silmät: ok Polveto/0 Sydän ok	MVA		1	4	3,18	1	0	1	100%	1	1		100%	
16	PIRIQUITA DE DIAMONTE	2010	Silmät ok Polveto/0	SERT		1	4	1,76	-				-				
17	BORBOLETTA	2003	Silmät ok Polveto/0	MVA		2	4	3,71-7,81	3	1	3	100%	3	3		100%	
18	XIMENA DO VALE NEGRO	2008	Silmät: ok Polveto/0 Sydän ok	MVA		2	4	0,00-0,98	3	1	3	100%	3	3		100%	
19	SAN DEISAN INDOMITA	2011	Silmät: distichiasis tod. Polveto/0	ERI		1	3	2,2	-				-				
20	JANE DO VALE DO CUTILEIRO	2006	Silmät: ok Polveto/0 Kynnärät/0 Lonkat A/A Sydän ok	C.I.B	VICY	1	3	1,56	3	1	3	100%	3	1	1x PRA 1x PRA epäilyttävä	33%	
Tutkittuja koiria yhteensä								42				38					
Tutkittuja 2005-2014 rekisteröidyistä (230 koiraa)								15%				14%					

Kaikkia jalostukseen käytettyjä koiria ei ole terveystarkastettu, koska podengot eivät kuulu PEVISA-ohjelmaan. Tarkastetut jalostuskoirat ovat olleet terveyden suhteen hyvällä tasolla. Jälkeläisiä on testattu suurimmalta osalta, mutta ei kaikilta. Vaikkakaan podengot eivät kuulu PEVISAan, olisi testaaminen olennaisen tärkeää, jotta esim. nyt ilmennyt PRA pystyttäisiin välttämään.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Pyritään pitämään rotu yhtä terveenä kuin se on tähän asti ollut.	Mahdollisimman monelta koiralta pyritään saamaan terveystulokset (polvet, silmät), jotta niiden avulla voidaan seurata terveystilannetta ja puuttumaan asiaan, mikäli tarvetta on. Jalostuksessa pyritään yhdistämään terveitä yksilöitä, jotka tuottaisivat terveitä jälkeläisiä.	Jalostukseen eniten käytetyistä 20 koirasta on terveystutkimuksia tehty: psk uros 13, psk narttu 12, pkk uros 14, pkk narttu 18. Tavoitteena oli "mahdollisimman monelta", joten sen voidaan katsoa toteutuneen kohtalaisesti. Jälkeläisiä on tutkittu liian vähän.
Rakenteessa pyritään kiinnittämään huomiota siihen, että koirat pysyvät kooltaan rotumääritelmän mukaisina. Koirien päät, korvat, ja raajojen kulmaukset ovat hyvät.	Epätoivottuja piirteitä, kuten liian pehmeää turkkia ja liian tiukasti selän päälle kaartuvia häntiä pyritään poistamaan jalostuksella. Alapurentaa esiintyy varsin paljon ja myös siihen on kiinnitettävä erityistä huomiota jalostustyössä. Sukupuolileiman tulee olla selkeä.	Kokovaihtelua esiintyy jonkin verran. Karkeakarvaisen turkinlaatu on näyttää pysyneen ennallaan. Alapurentaa esiintyy molemmilla karvanlaaduilla 7,5 %.
Jalostukseen käytettävien koirien luonteeseen tulee kiinnittää huomiota.	Aggressiivisia tai liian arkoja koiria ei tule käyttää jalostukseen.	Liian araksi arvioitiin 14 % karkeakarvaisista ja 7 % sileäkarvaisista.
Saman koiran/yhdistelmän jälkeläisten määrän tulisi olla alle 10 % elossa olevasta koirakannasta.	Jalostuspohjan laajentamiseksi pyritään ylläpitämään olemassa olevia sekä luomaan uusia luotettavia yhteyksiä ulkomaille tuontikoirien ja ulkomaisten urosten käyttömahdollisuuksien lisäämiseksi.	Monilla jalostuskoirilla on liikaa jälkeläisiä.
Sukusiitosprosentti pyritään pitämään pienempänä tai yhtä suurena kuin 6,25 %.		Keskimääräinen sukusiitos-% on pysynyt tavoitteessa.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Koska podengoilla ei ole Pevisa-ohjelmaa, ei koiria jää Pevisaan perustuvien syiden vuoksi jalostuksen ulkopuolelle.

Vahva käsitys on, että jos koiralla on vakava sairaus, kuten Legg-Perthes, sitä ei ole käytetty jalostukseen. Podengoilla on ainakin toistaiseksi vielä sen verran vähän perinnöllisiä tai muita vakavia sairauksia, että niiden johdosta jalostuksesta poisjääminen ei näyttele merkittävää roolia.

Jalostussuosittelujen ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Aikaisemman JTON suosituksista tämä tavoite: *Saman koiran/yhdistelmän jälkeläisten määrän tulisi olla alle 10 % elossa olevasta koirakannasta* ei ole toteutunut riittävällä tasolla.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Tavoitteena on laajentaa jalostuspohjaa ja käyttää useampia koiria jalostukseen, mutta vastaavasti vähemmän pentueita yhdelle koiralle. Suositus on, että ei tehdä yhdistelmiä, joiden sukusiitosprosentti neljän - viiden sukupolven perusteella laskettuna on yli 6,25 %.

Selvitetään, onko mahdollista hyödyntää Portugalissa olevaa rekisteröimätöntä koirakantaa laajentamaan jalostuspohjaa.

Käyttäytyminen ja luonne

Jalostukseen käytettävien koirien luonteeseen tulee edelleen kiinnittää huomiota, koska rodussa esiintyy arkuutta, pienissä karkeakarvaisissa hiukan enemmän. Aggressiivisia tai arkoja koiria ei saa käyttää jalostukseen. Myös jalostuskoirien lähisukulaisten luonne tulee ottaa huomioon jalostusvalintoja tehtäessä.

Käyttöominaisuudet

Rodun käyttötarkoitus on metsästys-, vahti- ja seurakoira, ja nämä kaikki ominaisuudet tulee säilyttää, myös metsästysominaisuudet. Metsästämisoimaisuuksia Suomen olosuhteissa voidaan mitata lähinnä vinttikoirien ajue- ja maastajuoksukokeissa

Terveys ja lisääntyminen

Jalostukseen käytetään vain koiria, joilla ei ole vakavia tai merkityksellisiä perinnöllisiä sairauksia tai vikoja ja jotka polveutuvat mahdollisimman terveiksi tunnetuista suvuista.

Tavoitteena on, että silmä- ja polvitarkastettujen koirien osuus vuosittain syntyneistä pennuista kasvaa. Viralliset silmä- ja polvitutkimukset tulisi tehdä vähintään kaikilta jalostukseen käytettäviltä koirilta.

Kasvattajia pyydetään olemaan avoimia epilepsiaan, allergiaan ja Legg-Perthesiin sairastuneiden koirien suhteen, jotta mahdolliset riskiyhdistelmät voidaan näin mahdollisuuksien mukaan välttää.

Synnytysongelmiin tulisi alkaa kiinnittämään huomiota, niitä on ollut vajaalla kolmanneksella. Kasvattajien on oltava varmoja, etteivät jalosta synnytysongelmaisia sukulinjoja. Seuraavassa terveystarkastuksessa tarkennetaan synnytyksiin liittyviä kysymyksiä. Nyt tehdyssä kyselyssä ei käynyt selvästi ilmi, mikä osa synnytysongelmiksi ilmoitetuista oli oikeasti ongelmaksi kirjattavaa.

Ulkomuoto

Koirien kokoon on kiinnitettävä huomiota, jotta koko pysyy rotumääritelmän mukaisena. Rotumääritelmää isompia koiria on jonkin verran, mutta myös liian pieniä. Jalostusvalinnoissa pyritään käyttämään koiria, jotka ovat kokonsa puolesta rotumääritelmän mukaisia; 20–30 cm säkäkorkeus ja paino 4-6 kg.

Rungon pituus on hieman suurempi kuin säkäkorkeus suhteen ollessa 6:5. Pitkärunkoisia yksilöitä esiintyy melko paljon, tähän tulisi kiinnittää huomiota jalostusvalinnoissa.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Tässä kappaleessa mainitut suositukset eivät vaikuta pentujen rekisteröintiin Suomen Kennelliitossa. Suositukset täyttävät yhdistelmät voidaan ilmoittaa Suomen Portugalinpodengot ry:n kotisivuille *Jalostussuositukset täyttävät pentueet* -listalle. Kaikki muut rekisteröintikelpoiset pentueet voidaan

ilmoittaa *Muut pentueet, jotka eivät täytä jalostussuosituksia* –listalle.

Suosituksiset isälle ja emälle

Sekä emältä että isältä on tutkittu virallisesti vähintään polvet ja silmät. Silmien osalta lausunto saa olla korkeintaan 2 vuotta vanha. Patellaluksaation raja-arvona on aste 2 (tätä huonompia koiria ei saa käyttää jalostukseen) ja suositellaan, että asteen 1 tai 2 koira yhdistetään tervepolvisen kanssa. Polvien vuoksi operoituja koiria ei saa käyttää jalostukseen. Jalostukseen ei saa käyttää koira, jolla on Legg-Perthes, epilepsia, allergia tai atopia, PRA tai perinnöllinen kaihi.

Sekä emällä että isällä on oltava vähintään erittäin hyvä (EH) laatuarvostelussa Suomen Kennelliiton hyväksymästä koiranäyttelystä tai jalostustarkastuksesta hyväksytty tulos.

Isän tulee olla astutushetkellä vähintään 18 kk ikäinen. Emän tulee olla astutushetkellä vähintään 18 kk ikäinen. Suositukset ovat Kennelliiton jalostusstrategiassa mainittua 24 kuukautta alhaisemmat. Perustelut: podengonartulla voivat juoksuvälit vaihdella yli 12 kuukauteen. Jos ikärajaksi laitetaan 24 kk, voi kasvattajalla jäädä sijoitusnarttu hyödyntämättä yhdellä tyhjäksi jäämisellä.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Suositus sileäkarvaisen pienen podengon maksimijälkeläismääräksi on 25 pentua.

Suositus karkeakarvaisen pienen podengon maksimijälkeläismääräksi on 15 pentua.

6.3 Rotuyhdistyksen toimenpiteet

Joka toinen vuosi sähköinen terveystarkastus, johon saavat vastata kaikki portugalipodengojen omistajat, myös yhdistykseen kuulumattomat. Terveystarkastusta kehitetään ja sen tuloksia hyödynnetään JTON päivityksessä ja jalostustyössä.

Ulkomuototuomarien kouluttaminen.

Kasvattajapäivien järjestäminen joka toinen vuosi, ja kasvattajien kouluttaminen.

Jalostustarkastus joka toinen vuosi, vuorovuosittain kasvattajapäivien kanssa. Tarkastuksen tulokset tulevat yhdistyksen sivuille, ja myöhemmin Kennelliiton Jalostustietojärjestelmään. Jalostustarkastuksen tulokset ovat näin kaikkien kasvattajien hyödynnettävissä.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Jalostuksen suurimmat uhat ovat geenipohjan kaventuminen, joka on seurausta yksittäisten koirien liikakäytöstä. Koska podengojen maailmanlaajuinen populaatio on pieni, on erityisen tärkeää välttää jalostuskoirien liikakäyttöä. Kaventunut geenipohja voi tuoda ja lisätä perinnöllisten sairauksien esilletuloa. Vaikka perinnöllisiä sairauksia on podengoilla toistaiseksi vähän, ei se ole tae, että tilanne säilyy näin hyvänä. Tuontikoirien kautta voidaan saada jonkun verran erilaista materiaalia, mutta niidenkin taustalla on samoja portugalilaisia koiria. Ongelmana on myös tiedonsaannin vaikeus. Muissa maissa ei ole Kennelliiton jalostusjärjestelmän kaltaista kaikille avointa tietopankkia, eikä kysymällä välttämättä saa tietoa vaikka sitä olisikin. Ulkomailla ei myöskään tutkita koiria samalla tavalla kuin Suomessa. Uhkana on mainittava myös se, että Suomessakaan ei koiria tutkita riittävästi.

Rodun mahdollisuutena on, että se säilyy yhtä terveenä kuin se on nyt ja että laajentuneen ulkomaisen kasvatuksen myötä saadaan koiria, joiden sukulaisuus on kaukana toisistaan. Myös Portugalissa koko ajan tapahtuvaa rotuunottoa metsästäjien koirista voidaan pitää mahdollisuutena, koska sitä kautta saadaan mukaan koiria, jotka eivät ole sukua niille joilla järjestelmällinen kasvatusta Portugalissa alkoi.

Varautuminen ongelmiin

Paras tapa varautua ongelmiin on testata vähintään kaikki jalostuskoirat ainakin silmien ja polvien osalta. Myös jälkeläisiä pitäisi testata systemaattisesti.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2016	Jalostustarkastus
2017	Kasvattajapäivä. Terveyskysely.
2018	Jalostustarkastus
2019	Kasvattajapäivä. Terveyskysely.
2020	Jalostustarkastus

JTON vaikutuksen seuraaminen

JTON toteutumista seurataan uusien terveystietojen avulla sekä seuraamalla jalostustietojärjestelmään kirjattuja terveystarkastuksia.

7. LÄHTEET

Vitor Veiga: The Portuguese podengo, 2001

Carla Molinari: Portuguese podengo pequeno, A Breed Presentation, 2011

Suomen Portugalinpodengot ry:n vuosikirjat

Suomen Kennelliiton sähköinen jalostustietokanta KoiraNet

Suomen Portugalinpodengot ry:n terveys- ja luonnekysely tammikuussa 2015

Suomen Kennelliiton artikkelitietokanta <http://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/tietoa-jalostuksella-vastustettavista-sairauksista-ja-vioista>

MyDogDNA <http://www.mydogdna.com/fi/etusivu>

Suomen Vinttikoiraliitto: Vinttikoirien maastokokeiden arvosteluohjeet

<http://www.suomenvinttikoiraliitto.fi/files/arvosteluohjeet2014.pdf>

8. LIITTEET

Portugalinpodengon rotumäärittelmä

http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/attachments/rotumaaritelmat/fci_5/5portpod.pdf

Terveys- ja luonnekyselyn tulokset

http://www.podengo.net/wp-content/uploads/2015/06/Terveyskysely-ja-Luonnekysely-2015_pienet_valmis.pdf